

sermaye piyasasında

GüNDeM

SAYI 119 TEMMUZ 2012

ISSN 1304-8155

**Aracı Kurumların 2012/03
Dönemi Faaliyet Verileri (sayfa 7)**

**Aracı Kurumların 2012/03
Dönemi Finansal Verileri (sayfa 20)**

Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği (TSPAKB), aracı kuruluşların üye olduğu, kamu tüzel kişiliğini haiz özdüzenleyici bir meslek kuruluşudur.

Birliğin 101 aracı kurum, 1 vadeli işlemler aracılık şirketi ve 40 banka olmak üzere toplam 142 üyesi vardır.

TSPAKB Adına İmtiyaz Sahibi

Attila Köksal, CFA
Başkan

Genel Yayın Yönetmeni

İlkay Arıkan
Genel Sekreter

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Alparslan Budak
Genel Sekreter Yardımcısı

Editör

Ekin Fıkırkoca
Müdür/Araştırma ve İstatistik

Tasarım

Cennet Türker
Kıdemli Uzman/Tanıtım
Efsun Ayça Değertekin

Kapak Tasarımı ve Mizanpaj

Cennet Türker
Kıdemli Uzman/Tanıtım

Yayın Türü: Yaygın, süreli

Sermaye piyasasında *GüNDeM*, TSPAKB'nin aylık iletişim organıdır. Para ile satılmaz.

TSPAKB

Büyükdere Caddesi No:173
1. Levent Plaza Kat:4
1. Levent 34394 İstanbul
Tel:212-280 85 67 Faks:212-280 85 89
www.tspakb.org.tr
info@tspakb.org.tr

Basım

Printcenter

Bu rapora www.tspakb.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz.

Sermaye piyasasında *GüNDeM*, Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği (TSPAKB) tarafından bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Bu raporda yer alan her türlü bilgi, değerlendirme, yorum ve istatistiki değerler, hazırlandığı tarih itibarıyla güvenilirliğine inanılan kaynaklardan elde edilerek derlenmiştir. Bilgilerin hata ve eksikliğinden ve ticari amaçla kullanılmasından doğabilecek zararlardan TSPAKB hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir. Raporda yer alan bilgiler kaynak gösterilmek şartıyla izinsiz yayınlanabilir.

Değerli *GüNDem* okurları,

Sermaye Piyasası Kurulu tarafından iki yıldır hazırlık çalışmaları yürütülen Sermaye Piyasası Kanunu Tasarısı, Haziran ayı içerisinde TBMM Başkanlığına sunuldu. Uluslararası alanda sürekli ve artan bir rekabetin olduğu günümüz sermaye piyasalarının birçok ihtiyacını karşılayacağını düşündüğümüz tasarı ile ilgili görüşlerimizi daha önceki sayılarda sizinle paylaşma fırsatı bulmuştum. Bu ay, söz konusu tasarımı Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliğinin yapısı ve yetkileri açısından değerlendirmek istiyorum.

Meclise sunulan tasarı, Birliğin üyelik yapısına ilişkin önemli değişiklikler içeriyor. Yeni yapıda; yatırım kuruluşları, portföy yönetim şirketleri, kolektif yatırım kuruluşları ve Kurul tarafından uygun görülecek tüm sermaye piyasası kurumlarının Birliğe üye olması öngörülüyor. Bu kapsamda, bağımsız denetim şirketlerinden, kredi derecelendirme şirketlerine kadar pek çok kurumun Birliğe üye olması mümkün görünüyor.

Çeşitli vesilelerle daha önce de belirttiğim üzere, bu ucu açık yapı, bir meslek örgütü olarak Birliğin etkin bir şekilde faaliyet göstermesine engel olabilir. Örneğin, aracı kuruluşlar ile bu kuruluşlara hizmet eden kredi derecelendirme kurumlarının, bir diğer anlamda birbiriyle müşteri-hizmet sağlayıcı ilişkisi olan kurumların, aynı çatı altında bulunması öncelikle meslek örgütlerinin felsefesine uygun düşmüyor. Eğer bir benzetme yapacak olursak, bu durum, Türk Tabipleri Birliğine, hepsi tıp sektöründe faaliyet gösteriyor diyerek doktorların yanında ilaç üreticilerini ve medikal cihaz satan şirketleri de dahil etmeye benziyor. Farklı faaliyetlerde bulunan kurumların bir arada bulunduğu böyle bir yapıda, karar alma aşamasında pratikte pek çok sorun yaşanacağını öngörmek zor değil.

Yurtdışındaki örneklerine baktığımızda, tasarıda öngörülen bu yapının benzerlerinin Asya ülkelerinde olduğunu görüyoruz. Örneğin, Japonya ve Kore’de geniş üye tabanı olan birlikler var. Ama böyle yapılar da, asil ve yardımcı üyelik gibi üye tiplerinin olduğunu belirtmek gerekiyor. Üye grupları arasında, birlik yönetimi seçiminde, temsilde ya da oy hakkı gibi konularda farklı kısıtlamalar uygulanıyor. Ancak, ülkemizdeki hukuk sistemi çerçevesinde, bir meslek örgütü kapsamında yer alan üyeler arasında bu şekilde bir ayırım mümkün görünmüyor.

Tüm bunlar göz önünde bulundurulduğunda, üyelerin belirlenmesinde aracılık mesleğinin esas alınması gerektiğinin altını çizmek istiyorum. Bu kapsamda, Birlik üyeliğinin banka, aracı kurum ve portföy yönetim şirketleri ile sınırlandırılması gerektiğini düşünüyorum. Ancak bu şekilde, Birliğin aracılık faaliyetlerinin ve sermaye piyasalarının gelişimine katkıda bulunacağına ve daha etkin çalışacağına inanıyorum.

Üzerinde durmak istediğim bir diğer konu da yeni tasarıdaki, Birliğin görev ve yetkilerine ilişkin düzenlemeler. Tasarıda, Birlik görev ve yetkilerine “Kurulca belirlenen diğer işleri yerine getirmek” hükmü ekleniyor. Bir meslek örgütü olarak Birliğin özerk bir kuruluş olması gerekiyor. SPK ile arasında hiyerarşik ast-üst ilişkisi getiren böyle bir hükmün Birliğin özerkliğini zedeleyeceğini düşünüyorum. Birlik, sektörün düzenlenmesine, denetlenmesine ilişkin aldığı kararları SPK’ya sunabilir. Birliğin mali durumu SPK tarafından her zaman denetlenebilir. Ancak, ucu açık olan böyle bir ifadenin ileride çeşitli sorunlar doğuracağı açıktır. Yine, mevcut kanunda yer alan ve yeni tasarıda da korunan “Birliğin her türlü işlem ve hesabının Kurul denetimine tabi olması” hükmünde de benzer çekinmelerimiz mevcut.

Piyasamızın uluslararası rekabet koşullarına daha dayanıklı olmasını destekleyecek, günün koşullarına uygun bir mevzuat yapısı hepimizin dileği. Bu kapsamda, sektörümüzün gelecekteki onlarca yılını etkileyecek olan yeni Sermaye Piyasası Kanun tasarısının sektör görüşleri doğrultusunda revize edilerek yasallaşmasını ümit ediyoruz.

Saygılarımla,

Attila KÖKSAL, CFA
BAŞKAN

İşlem Saatlerinin Düzenlenmesi

Birliğimiz, İMKB Hisse Senetleri Piyasası'ndaki işlem saatlerinin yeniden düzenlenmesine ilişkin olarak Mayıs ayında İMKB nezdinde girişimde bulunmuştu. Seans saatlerinin düzenlenmesine ilişkin Birliğimizin önerisi; sabah açılış seansının 09:10'da, sürekli müzayedenin 09:30'da başlaması, öğle kapanışının 12:30'da yapılması, öğlen bir saat ara verildikten sonra, ikinci seansın 13:30'da, sürekli müzayedenin 13:45'de başlaması, öğleden sonra sürekli müzayedenin 17:30'da bitmesi, kapanış seansının 17:30-17:45 arasında yapılması yönünde oluşmuştu.

Bu aşamada, alternatif taleplerin belirlenmesi açısından üyelerimizin görüşlerine başvurulmuş, Hisse Senetleri Piyasasında 2011 yılı işlem hacminin %79'unu gerçekleştiren 51 üyemiz görüşlerini Birliğe iletti. İşlem hacminin %27'sini gerçekleştiren 23 üyemiz, yukarıda belirtilen Birlik görüşünü desteklediğini belirtirken, işlem hacminin %16'sını gerçekleştiren 8 üyemiz ise Birlik görüşünü desteklemediği yönünde görüş bildirmişti. İşlem hacminin %36'sını gerçekleştiren diğer 20 üyemiz ise İMKB Hisse Senetleri Piyasası'ndaki işlem saatlerinin yeniden düzenlenmesi gerektiğini belirtirken farklı öneriler sunmuştu. Kendi önerilerini sunan 20 üyemiz ile birlikte Birlik önerisini destekleyen 23 üyemizin görüşleri sabah seansı, öğle arası ve akşam seansı olarak ayrı ayrı değerlendirildiğinde; görüş bildiren üyelerimizin yarısından fazlasının sabah seansı, öğle arası ve akşam seansına ilişkin Birlik önerisini desteklediği görülmüştü.

Başvurumuz sonucunda İMKB, ikinci seansın sürekli müzayede yöntemi uygulanan kısmının bitiş saatinin 13 dakika uzatılarak 17:30'da tamamlanmasına yönelik karar almıştır. İkinci seans, 17:30'dan sonra yapılacak kapanış seansı ve kapanış fiyatından/tek fiyattan işlemler aşaması sonrasında 17:40'ta sona erecektir.

Yeni Sermaye Piyasası Kanunu Tasarısı TBMM'de

Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) tarafından kamuoyunun görüşüne açılan Sermaye Piyasası Kanunu Tasarısı Taslağı hakkında, üyelerimizin görüşleri de dikkate alınarak oluşturulan Birliğimiz görüşleri 30 Mart 2012 tarihinde SPK'ya iletilmiştir.

Kamuoyu görüşlerinin alınması sonrasında, tasarı taslağı SPK'nın ilgili olduğu Başbakan Yardımcılığı'na sunulmuştur. Nihai olarak, Bakanlar Kurulu Kararıyla Sermaye Piyasası Kanunu Tasarısı, 18 Haziran 2012 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sevk edilmiştir.

Birliğimiz, daha önce SPK'ya ilettiği ancak TBMM'ye sevk edilen kanun tasarısında yer bulmayan görüş ve önerilerinin hayata geçirilmesine yönelik girişimlerini başta TBMM olmak üzere ilgili merciler nezdinde sürdürmektedir. Bu kapsamda, TBMM'ye sevk edilen kanun tasarısına ilişkin TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığı'nda 24 Haziran 2012 tarihinde yapılan toplantıya Birlik Genel Sekreteri İlker Arıkan ile Genel Sekreter Yardımcısı Osman İlker Savuran katılmıştır. Söz konusu toplantıda alınan karar çerçevesinde, kanun tasarısı alt komisyona gönderilmiştir.

TSPAKB-JSDA İyi Niyet Anlaşması

TSPAKB Başkanı Attila Köksal ile Japonya Aracı Kuruluşları Birliği (Japan Securities Dealers Association-JSDA) Başkanı Tetsuo Mae, 12 Haziran

2012 tarihinde Kopenhag'da düzenlenen toplantıda Türkiye ve Japonya Aracı Kuruluş Birlikleri arasındaki işbirliğini artırmak üzere bir İyi Niyet Anlaşması imzalamıştır.

Anlaşma, uluslararası platformlarda iki Birlik arasındaki işbirliğinin artırılması, iki ülkede faaliyet gösteren finansal kurumların karşılıklı faaliyetlerinin geliştirilmesine destek olunması ile yasal düzenlemeler ve yatırımcı eğitimi konularında bilgi paylaşımını içermektedir.

Lisanslama Sınavına Hazırlık Eğitimleri

Sermaye Piyasası Lisanslama Sicil ve Eğitim Kuruluşu A.Ş. (SPL) 2012 yılı lisanslama sınavlarının tarihlerini www.spl.com.tr internet sitesinde duyurmuştur. Lisanslama sınavına hazırlık eğitimlerine başvurular internet sitemizden erişilen Eğitim Yönetim Sistemi üzerinden yapılıyor. Lisanslama sınavına hazırlık eğitimleri tarihleri tabloda belirtiliyor.

Lisans Yenileme Eğitimleri

Haziran ayında İstanbul, Ankara ve İzmir'de olmak üzere, Temel Düzey Müşteri Temsilciliği, Temel Düzey, İleri Düzey, Türev Araçlar Müşteri Temsilciliği, Türev Araçlar, Gayrimenkul De-

Temmuz-Ağustos 2012 Lisanslama Sınavına Hazırlık Eğitim Programı

Eğitim Tarihi	Eğitim Adı	Sınav Türü	Süre
27-30 Temmuz	Kredi Derecelendirmesi ve Finans	Kredi Derecelendirme	4 gün
7-8 Temmuz	Tahvil ve Bono Piyasaları	Temel Düzey	2 gün
9-10 Temmuz	Genel Ekonomi	Temel Düzey	2 gün
11 Temmuz	İlgili Vergi Mevzuatı	Temel Düzey	1 gün
17-20 Temmuz	Sermaye Piyasası Mevzuatı, İlgili Mevzuat ve Etik Kurallar	Temel-İleri Düzey	4 gün
21 Temmuz	Menkul Kıymetler ve Diğer Sermaye Piyasası Araçları	Temel-İleri Düzey	1 gün
22 Temmuz	Diğer Teşkilatlanmış Piyasa ve Borsalar	Temel Düzey	1 gün
23-24 Temmuz	Ticaret ve Borçlar Hukuku	İleri Düzey	2 gün
24-25 Temmuz	Genel Ekonomi ve Mali Sistem	İleri Düzey	2 gün
26-28 Temmuz	Türev Araçlar, Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasalarının İşleyişi	Türev Araçlar	3 gün
29 Temmuz	Türev Araçlarla Arbitraj ve Korunma	Türev Araçlar	1 gün
28-29 Temmuz	Kurumsal Yönetim	Kurumsal Yönetim	
30-31 Temmuz	Muhasebe, Denetim ve Etik Kuralları	İleri Düzey	2 gün
1-2 Ağustos	İlgili Vergi Mevzuatı	İleri Düzey	1,5 gün
3-4 Ağustos	Finansal Yönetim	İleri Düzey	3 gün
14-16 Ağustos	Analiz Yöntemleri	İleri Düzey	2 gün
3-4 Ağustos	Analiz Yöntemleri	İleri Düzey	2 gün
9-10 Ağustos	Temel Finans Matematiği, Değerleme Yöntemleri, Muhasebe ve Mali Analiz	Temel Düzey	2 gün

ğerleme Uzmanlığı ve Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim lisans yenileme eğitimleri düzenlenmiştir. Lisans yenileme eğitimlerine 597 kişi katılırken, bu kişilerden 242'si üyemiz olan bir bankadan gelen talep doğrultusunda kurumun kendi tesislerinde eğitim almıştır.

Lisans yenileme eğitimlerine başvurular internet sitemiz üzerinden erişilen Eğitim Yönetim Sistemi üzerinden yapılmaktadır.

Mesleki Gelişim Eğitimleri

Haziran ayında farklı konulara yönelik olarak beş mesleki gelişim eğitimi düzenlenmiştir. Söz konusu eğitimlere toplam 55 kişi katılmıştır. Katılımcılar arasında eğitimlerimizden ücretsiz faydalandırılan 2

Lisans Türü	Mayıs	Haziran	Toplam
Temel Düzey Müşteri Temsilciliği	20	44	64
Temel Düzey	334	868	1.202
İleri Düzey	199	196	395
Türev Araçlar Müşteri Temsilciliği	-	30	30
Türev Araçlar	-	206	206
Gayrimenkul Değerleme Uzmanlığı	44	121	165
Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim	-	64	64
Toplam	597	1.529	2.126

Haziran 2012 Mesleki Gelişim Eğitimleri

Eğitim Adı	Katılımcı Sayısı
Bilgisayar Simülasyonlu Teknik Analiz	17
Kamu İç Borçlanması ve Hazine İhaleleri	11
Bağımsız Denetçiler İçin Uluslararası Denetim Standartları	8
Gayrimenkul Değerlemesi, Değerlemede Özel Uygulamalar ve Uluslararası Alandaki Gelişmeler	11
E-İmza ve Kayıtlı Elektronik Posta	15
Toplam	55
Toplam	105

üniversite öğrencisi de yer almaktadır. Gerçekleşen eğitimlerin katılımcı sayılarına ilişkin veriler tablodan izlenebilir.

Lisans Başvurularında Son Durum

Lisanslama ve Sicil Tutma Sisteminde kayıtlı kişi sayısı 27 Haziran 2012 itibarıyla 58.242'ye ulaşmıştır. 35.181 kişi, herhangi bir sermaye piyasası kurumunda çalışmamakta olup bu kişilere ait toplam 21.426 lisans bulunmaktadır. Lisanslama sınavları sonucunda başarılı olan adaylardan 30.703'ünün lisans başvurusu Birliğimize ulaşmış, başvuruların 29.919 adedi sonuçlandırılmıştır..

Lisans Başvuruları	Başvurulan Lisans	Onaylanan Lisans	Sonuçlanan Başvuru %
Lisans Türü			
Temel Düzey	13.632	13.437	99%
İleri Düzey	6.009	5.923	99%
Türev Araçlar	2.538	2.495	98%
Gayrimenkul Değerleme Uzmanlığı	2.158	2.033	94%
Takas ve Operasyon	1.100	998	91%
Kredi Derecelendirme	667	633	95%
Kurumsal Yönetim Derecelendirme	823	764	93%
Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim	2.236	2.194	98%
Konut Değerleme	225	208	92%
Temel Düzey Müşteri Temsilciliği	766	731	95%
Türev Araçlar Müşteri Temsilciliği	424	386	91%
Türev Araçlar Muhasebe ve Operasyon Sorumlusu	125	117	94%
Toplam	30.703	29.919	97%

İMKB Uzman Yardımcılarını Bilgilendirme Toplantısı

Birliğimiz 14 Haziran Perşembe günü İMKB'de yeni göreve başlayan uzman yardımcılarını ağırlamıştır. Düzenlenen eğitim programı kapsamında Birliğimizi ziyaret eden İMKB çalışanlarına "Türkiye Sermaye Piyasası ve Aracılık Faaliyetleri" konulu bir sunum yapılmıştır.

Oben Kurtuluş Bayrak
obayrak@tspakb.org.tr

ARACI KURUMLARIN 2012/03 DÖNEMİ FAALİYET VERİLERİ

Bu raporumuzda, aracı kurumların 2012 yılının ilk üç ayına ilişkin faaliyetleri, 2011 yılının eş dönem verileri ile karşılaştırmalara yer verilerek analiz edilmektedir. 2011 ve 2012 yılında 94 aracı kurumun verileri toplulaştırılarak incelenmiştir. Raporumuzda ele alınan verilerin detayları, Birliğimizin internet sitesinde yer almaktadır.

HİSSE SENETLERİ

2011 yılına 67.608 puandan başlayan İMKB-100 endeksi, özellikle ABD ve AB’de yaşanan ekonomik olumsuzluklardan ve yakın ekonomik ilişkilerimizin olduğu Ortadoğu’da yaşanan siyasal istikrarsızlıklardan olumsuz etkilenerek gerilemiş ve yılı %24’lük düşüşle 51.267 puanda kapamıştır. Endeks 2012’nin ilk çeyreğinde toparlansa da 2011’in ilk çeyreğindeki seviyelere ulaşamamıştır.

2011 yılının ilk çeyreğinde 455 milyar TL ile rekor seviyeye ulaşan işlem hacmi, ikinci çeyrekte itibaren kademeli olarak azalmıştır. 2012 yılının ilk çeyreğinde ise nispeten iyileşme kaydetmiş ve 326 milyar TL olmuştur. Ancak 2012’nin ilk çeyreği ile karşılaştırıldığında %28’lik bir düşüş söz konusudur.

Aracı Kurumların Hisse Senedi İşlem Hacmi			
	2011/03	2012/03	Değişim
Milyar TL	455.9	326.3	-28.4%
Milyar \$	290.5	183.1	-37.0%

Kaynak: İMKB

Aracı kurumların hisse senedi işlem hacmi sıralamasına bakıldığında, ilk 10 aracı kurumun hisse senedi piyasası işlemlerinin %47’sini, ilk 20 kurumun ise %68’ini yaptığı görülmektedir. Hisse senedi piyasasında işlem yapan son 66 aracı kurum ise işlemlerin yalnızca üçte birini üretmiştir.

Hisse Senedi İşlem Hacmi Sıralaması (2012/03)		
Sıralama	İşlem Hacmi Payı	Kümülatif Pay
1-10	47%	47%
11-20	21%	68%
21-86	32%	100%

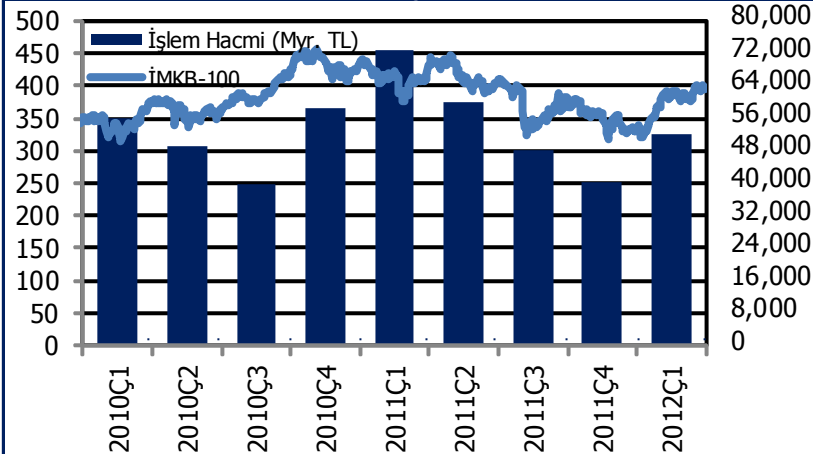
Kaynak: İMKB

Hisse senedi işlemlerinin büyük çoğunluğu yurtiçi yatırımcılar tarafından yapılmaktadır. Ancak

2011 ve 2012 yılları arasında yurtiçi yatırımcıların işlem hacmindeki payı azalırken, yurtdışı yatırımcıların payının arttığı görülmektedir.

Yurtiçi yatırımcıların toplam işlem hacmi payı 4 puan gerileyerek %82’ye inmiştir. Düşüşün nedeni bireysel yatırımcıların işlemlerindeki %35’lik daralmadır. 2011 yılının ilk üç ayıyla 2012 yılının ilk üç ayı arasında yurtiçi bireysel yatırımcıların payı %70’den %64’e gerilemiştir. Bunun yanı sıra, aracı kurumların kendi portföyleri, çeşitli şirketler, vakıf ve kooperatifler gibi kurumları ifade eden yerli kurumların işlem hacmi iki puan artmış ve %10’a ulaşmıştır. Yatırım fonları, yatırım ortaklıkları, emeklilik yatırım fonları ve portföy yönetim şirketlerini içeren yerli kurumsal yatırımcıların payı ise yatırım puan artışıyla %9 olmuştur.

Aracı Kurumların Hisse Senedi İşlem Hacmi ve İMKB-100

Kaynak: İMKB

Yatırımcı Bazında Hisse Senedi İşlem Hacmi Dağılımı		
	2011/03	2012/03
Yurtiçi Yatırımcı	85.8%	81.8%
Bireysel	70.1%	63.5%
Kurumlar	7.3%	9.5%
Kurumsal	8.4%	8.8%
Yurtdışı Yatırımcı	14.2%	18.2%
Bireysel	0.1%	0.1%
Kurumlar	9.8%	13.7%
Kurumsal	4.3%	4.3%
Toplam	100.0%	100.00%
Kaynak: TSPAKB		

Hisse senetlerinin yaklaşık üçte ikisini elinde bulunduran yabancı yatırımcılar 2011'in ilk 3 ayında işlemlerin %14'ünü üretirken, 2012 yılının ilk üç ayında bu pay %18'e çıkmıştır. Bunda yabancı kurumların işlem hacmindeki payının artması etkili olmuştur. Yabancı yatırımcılar grubunda en büyük paya sahip olan yurtdışı kurumların payı %10'dan %14'e yükselmiştir. Hisse senedi portföyünün %40'ından fazlasına sahip olan yabancı kurumsal yatırımcıların hisse senedi işlemlerindeki payı ise değişmeyerek %4 seviyesinde kalmıştır.

Departman bazındaki dağılım, işlemlerin aracı kurum bünyesinde hangi bölüm aracılığıyla yapıldığını göstermektedir. Buna göre, aracı kurumların merkezinden yapılan işlemleri gösteren yurtiçi satış bölümünün payı, karşılaştırılan dönemler arasında yaklaşık 2 puan gerileyerek %21'e düşmüştür.

Şube, acente ve irtibat bürosunu içeren merkez dışı örgütlerde işlemlerin yaklaşık üçte biri gerçekleşmektedir. Merkez dışı örgütlerde hem şube hem de

Departman Bazında Hisse Senedi İşlem Hacmi Dağılımı		
	2011/03	2012/03
Yurtiçi Satış	23.4%	20.8%
Şubeler	13.6%	12.2%
Acenteler	17.6%	16.3%
İrtibat Bürosu	2.7%	3.0%
İnternet	23.9%	24.3%
Çağrı Merkezi	0.6%	0.3%
Yatırım Fonları	0.6%	0.7%
Portföy Yönetimi	0.3%	0.4%
Kurum Portföyü	3.1%	4.6%
Yurtdışı Satış	14.1%	17.4%
Toplam	100.0%	100.0%
Kaynak: TSPAKB		

acentelerin payı azalmış, sırasıyla %12 ve %16 olmuştur. İleride de değinileceği üzere irtibat bürosu sayısında önemli bir artış olmasına rağmen, işlem hacmi payı %3'te kalmıştır.

İnternet üzerinden yapılan işlemlerin payı bir miktar artmış ve %24 payla en büyük grup olmaya devam etmiştir. Diğer taraftan aracı kurumların kendi portföyüne yaptıkları işlemlerin payında ise 1,5 puanlık bir artış söz konusudur. Kurumların müşterileri adına yönettiği portföyler için yapılan hisse senedi işlemlerinin payı artsa da bu işlemlerin payı %1'in altındadır.

Departman bazında hisse senedi işlem hacmi tablosunda yurtdışı satış departmanının payı %17,4'tür. Diğer taraftan yatırımcı bazında hisse senedi işlem hacmi tablosunda ise yurtdışı yatırımcıların payı %18,2'dir. Aradaki farkın nedeni, aracı kurumların yabancı yatırımcılarla yaptıkları işlemlerin bir kısmını internet üzerinden gerçekleştirmesidir.

VARANTLAR

Varantlar, ilk kez Ağustos 2010'da İMKB'de işlem görmeye başlamıştır. 2012 Mart itibarıyla aracı kurumlar tarafından 3 milyar TL'lik varant işlemi kaydedilmiştir. Bu dönemde varant işlemi yapan 53 aracı kurum bulunmaktadır.

2011 yılının ilk üç ayında 2,9 milyar TL'lik varant işlem hacmi üretilmişken, 2012 yılının ilgili döneminde %17'lik artışla bu rakam 3,4 milyar TL'ye ulaşmıştır.

Varant işlem hacimlerine bakıldığında, işlemlerin %44'ünü ilk sırada yer alan piyasa yapıcı olan bir aracı kurumun yaptığı görülmektedir. İlk 10 aracı ku-

Aracı Kurumların Varant İşlem Hacmi			
	2011/03	2012/03	Değişim
Milyar TL	2.9	3.4	16.9%
Milyar \$	1.9	1.9	2.7%
Kaynak: İMKB			

Varant İşlem Hacmi Sıralaması (2012/03)		
Sıralama	İşlem Hacmi Payı	Kümülatif Pay
1-10	89.4%	89.4%
11-20	7.8%	97.2%
21-53	2.8%	100.0%
Kaynak: İMKB		

Yatırımcı Bazında Varant İşlem Hacmi Dağılımı	2011/03	2012/03
Yurtiçi Yatırımcı	60.3%	56.2%
Bireysel	43.6%	45.8%
Kurumlar	14.7%	9.8%
Kurumsal	1.9%	0.7%
Yurtdışı Yatırımcı	39.7%	43.8%
Bireysel	0.1%	0.0%
Kurumlar	39.6%	43.8%
Kurumsal	0.0%	0.0%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Departman Bazında Varant İşlem Hacmi Dağılımı	2011/03	2012/03
Yurtiçi Satış	20.6%	14.7%
Şubeler	4.9%	4.5%
Acenteler	8.2%	3.0%
İrtibat Bürosu	0.1%	5.9%
İnternet	18.5%	22.9%
Çağrı Merkezi	0.1%	0.1%
Yatırım Fonları	0.0%	0.0%
Portföy Yönetimi	0.0%	0.6%
Kurum Portföyü	8.0%	4.5%
Yurtdışı Satış	39.6%	43.8%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

rum ise %89 paya sahiptir.

2012 yılının ilk üç ayında işlemlerin %56'sını yerli, %44'ünü yabancı yatırımcılar yapmıştır. Yerli yatırımcılar arasında bireysel yatırımcılar en büyük paya sahip iken, yabancı yatırımcılar arasında yabancı kurumlar ön plana çıkmaktadır. Yurtiçi kurumların payı azalırken yurtdışı kurumların payının arttığı görülmektedir. Yurtiçi kurumların payının azalmasının nedeni kurum portföyüne yapılan işlemlerin düşmesidir. Yurtdışı kurumlardaki işlem hacminin tamamına yakını ihraççı yabancı kurum ile piyasa yapıcılığı çerçevesinde yapılan işlemlere aittir.

Departman bazında varant işlemlerinin dağılımında, yurtiçi satış departmanının gerilediği, internet işlemlerinin payının ise arttığı

görülmektedir. 2012'nin ilk üç ayında en fazla kullanılan kanal %23 pay ile internet olmuştur. Yurtiçi satış departmanının payı ise 6 puanlık düşüşle %15'e inmiştir. Yurtdışı pazarlama bölümünün payı ise %44'tür. Bu pay, daha önce değinildiği gibi piyasa yapıcısı kurumun yaptığı işlemlerin bir yansımasıdır. Bu dönemde aracı kurumların kurum portföyüne yaptıkları işlemlerin toplamdaki payı %5'e inmiştir.

SABİT GETİRİLİ MENKUL KIYMETLER

Sabit getirili menkul kıymet (SGMK) piyasasında hem aracı kurumlar hem de bankalar faaliyet göstermektedir. Tabloda yer alan işlem hacimleri aracı kuruluşların, bir diğer ifadeyle aracı kurum ve bankaların, İMKB ile borsa dışı (tescil) kesin-alım satım ve repo-ters repo işlemlerini kapsamaktadır. Merkez Bankası ve Takasbank'a ait işlemler toplama dahil edilmemiştir.

Aracı kuruluşların kesin alım-satım işlemleri bir önceki yılın ilk üç ayına kıyasla %19 azalarak 406 milyar TL'ye inerken, repo-ters repo işlemleri iki kat artarak 3,7 trilyon TL'ye çıkmıştır. Aracı kurumların pazar payları ise gerilemiştir. SGMK işlemlerinde ağırlığını devam ettiren bankalar kesin alım-satım işlemlerinde %94, repo-ters repo işlemlerinde %90 paya sahiptir.

İlerideki tablolarda sadece aracı kurumların SGMK işlem hacimleri incelenmiş olup, bankaların verileri ele alınmamıştır. Aracı kurumlar SGMK piyasasında bankaların gerisinde kalmaya devam ederken, bu piyasada işlem yapan aracı kurumlar arasında yüksek bir yoğunlaşma olduğu görülmektedir. 59 aracı kurumun faaliyet gösterdiği kesin alım-satım pazarındaki işlemlerinin %89'unu ilk 10 aracı kurum yaparken,

Aracı Kuruluşların SGMK İşlem Hacmi (Milyar TL)					
	Hacim			Pay	
	2011/03	2012/03	Değişim	2011/03	2012/03
Kesin Alım-Satım	503.5	406.4	-19.3%	100.0%	100.0%
Banka	457.3	382.7	-16.3%	90.8%	94.2%
Aracı Kurum	46.2	23.7	-48.8%	9.2%	5.8%
Repo-Ters Repo	1,774.2	3,696.7	108.4%	100.0%	100.0%
Banka	1,486.3	3,333.7	124.3%	83.8%	90.2%
Aracı Kurum	287.9	363.0	26.1%	16.2%	9.8%

Kaynak: İMKB

Aracı Kurumların Kesin Alım-Satım İşlem Hacmi Sıralaması (2012/03)		
Sıralama	İşlem Hacmi Payı	Kümülatif Pay
1-10	88.9%	88.9%
11-20	9.5%	98.4%
21-59	1.6%	100.0%

Kaynak: İMKB

Aracı Kurumların Repo-Ters Repo İşlem Hacmi Sıralaması (2012/03)		
Sıralama	İşlem Hacmi Payı	Kümülatif Pay
1-10	88.6%	88.6%
11-20	8.1%	96.7%
21-43	3.3%	100.0%

Kaynak: İMKB

bir yoğunlaşma mevcuttur. 2012/03 döneminde 43 aracı kurum repo-ters repo işlemlerine aracılık etmiştir. Tek bir aracı kurum repo-ters repo işlemlerinin %42'sini yaparken, ilk 20 aracı kurumda bu pay %97'ye çıkmaktadır.

ilk 20 kurum işlemlerin neredeyse tamamını üretmektedir.

Kesin alım-satım işlemlerine benzer şekilde, aracı kurumların repo-ters repo işlemlerinde de yüksek

Aracı kurumlarda gerçekleşen kesin alım-satım işlemleri ağırlıklı olarak yerli yatırımcılar tarafından yapılmaktadır. Yurtiçi yatırımcılar arasında yerli kurumsal yatırımcılar %70 ile en büyük paya sahiptir. Bu yatırımcıların payı 14 puan artarken, karşılaştırılan dönemler arasında yurtiçi kurumların payı ise 17 puan gerileyerek %17'ye inmiştir.

Yabancı yatırımcıların payı ise 2012 yılının ilk üç ayında önceki yılın aynı dönemine kıyasla 1 puan artarak %9'a çıkmıştır. Toplam yabancı yatırımcı kesin alım-satım işlemlerinin neredeyse tamamını yurtdışı kurumlar yapmıştır. Bu işlemlerin de %95'i tek bir aracı kurum vasıtasıyla yapılmıştır.

Departman bazında dağılım kesin alım satım işlemlerinin ağırlıklı yurtiçi satış (%38) ve yatırım fonları (%37) departmanı aracılığı ile yapıldığını göstermektedir. Aracı kurumların kesin alım satım işlemleri yarı yarıya azalırken, departman bazında kesin alım-satım işlemlerinde en dikkat çekici değişim kurum portföyünde görülmektedir. Kurum portföyünün payı 9 puan düşerek %12 olmuştur.

Aracı kurumlarca gerçekleştirilen repo-ters repo işlemlerinin de neredeyse tamamının yerli yatırımcılar tarafından yapıldığı görülmektedir. Yerli kurumsal yatırımcıların işlem hacmi payı 2011/03'e kıyasla 3 puan artarak %86 olmuştur.

Repo işlemleri ağırlıklı olarak yurtiçi satış ve yatırım fonları departmanları aracılığıyla yapılmaktadır.

Kesin alım-satım işlemleri ile repo-ters repo işlemleri birlikte ele alındığında SGMK işlemlerinin önemli bir kısmının yurtiçindeki emeklilik ve yatırım fonları gibi kurumsal yatırımcılar tarafından yapıldığı görülmektedir.

VOB İŞLEMLERİ

Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsasında (VOB); bankalar, aracı kurumlar ve vadeli işlemler aracılık şirketleri faaliyet

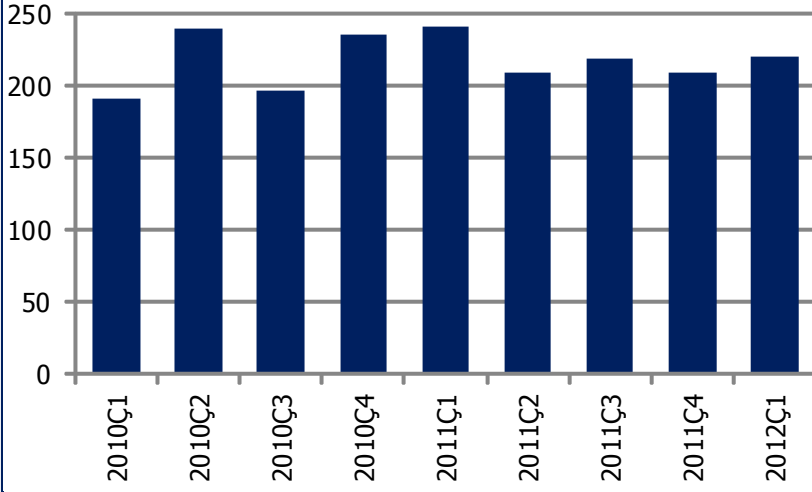
	Kesin Alım Satım		Repo Ters Repo	
	2011/03	2012/03	2011/03	2012/03
Yurtiçi Yatırımcı	92.4%	91.5%	99.8%	99.5%
Bireysel	2.6%	4.3%	10.6%	8.1%
Kurumlar	33.5%	16.9%	5.3%	5.1%
Kurumsal	56.4%	70.3%	83.8%	86.3%
Yurtdışı Yatırımcı	7.6%	8.5%	0.2%	0.5%
Bireysel	0.2%	0.4%	0.1%	0.1%
Kurumlar	7.4%	8.1%	0.1%	0.3%
Kurumsal	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
Toplam	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

	Kesin Alım Satım		Repo Ters Repo	
	2011/03	2012/03	2011/03	2012/03
Yurtiçi Satış	35.0%	38.2%	60.4%	53.4%
Şubeler	1.7%	1.8%	6.2%	4.6%
Acenteler	0.0%	1.2%	1.7%	1.5%
İrtibat Bürosu	0.0%	0.0%	0.1%	0.2%
İnternet	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
Çağrı Merkezi	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
Yatırım Fonları	32.1%	36.9%	26.8%	34.7%
Portföy Yönetimi	2.5%	2.8%	0.5%	0.8%
Kurum Portföyü	21.3%	12.4%	4.0%	4.3%
Yurtdışı Satış	7.4%	6.7%	0.1%	0.4%
Toplam	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Araç Kuruluşların VOB İşlem Hacmi (Myr. TL)

Kaynak: VOB

Araç Kurumların VOB İşlem Hacmi Sıralaması (2012/03)

Sıralama	İşlem Hacmi Payı	Kümülatif Pay
1-10	60.2%	60.2%
11-20	19.0%	79.2%
21-81	21.9%	100.0%

Kaynak: VOB

rin %60'ını, ilk 20 kurum ise %79'unu yapmıştır. Hisse senedi piyasasındaki yoğunlaşmaya kıyasla VOB işlemlerindeki yoğunlaşma daha yüksektir.

Araç kurumlar VOB işlemlerinin büyük bir kısmını yurtiçindeki yatırımcılarla yaparken, son dönemde yabancı yatırımcıların payı artış göstermektedir.

Araç Kuruluşların VOB İşlem Hacmi

	Hacim (Myr. TL)		Pay	
	2011/03	2012/03	Değişim	2011/03 2012/03
Araç Kurum	203.3	190.8	-6.1%	84.2% 86.8%
Banka	37.6	28.7	-23.6%	15.6% 13.1%
Vadeli İşlem AK	0.6	0.3	-49.7%	0.3% 0.1%
Toplam	241.5	219.9	-9.0%	100.0% 100.0%

Kaynak: VOB

Yabancı yatırımcıların payı 2012'nin ilk üç ayında bir önceki yılın eş dönemine kıyasla 1 puan artarak %16'ya ulaşmıştır. Yurtdışı kurumlar VOB'daki işlemlerin %10'unu, yurtdışındaki kurumsal yatırımcılar ise %6'sını gerçekleştirmiştir.

göstermektedir. 2012 yılının ilk üç ayında araç kuruluşların toplam VOB işlemleri 2011/03'e göre %9 azalarak 220 milyar TL olmuştur.

VOB hacimlerine çeyrek dönemlerde bakıldığında hisse senetlerine benzer şekilde 2011 yılının ilk çeyreğinde 241 milyar TL ile rekor seviyeye ulaşan VOB işlem hacminin sonraki dönemlerde 210 milyar TL civarında dalgalandığı görülmektedir.

SGMK işlemlerinin aksine, VOB işlemlerinde araç kurum işlemleri ağırlıktadır. Mart 2012 itibarıyla araç kurumlar toplam işlem hacminin %87'sini yaparken, bir önceki yıla kıyasla bu pay 3 puan artmıştır.

İlerideki tablolarda araç kurum ve vadeli işlemler aracılık şirketlerinin VOB işlemleri incelenmektedir. Araç kurum ifadesi her iki kurum türünü de kapsamaktadır. Bu rakamlara bankaların işlem hacimleri dahil edilmemiştir.

2012 yılının ilk üç ayında 81 araç kurum VOB'da faaliyet göstermiştir. İlk 10 araç kurum toplam işlemler

Bir önceki yıla kıyasla, işlem hacmi nominal olarak azalan yerli bireysel yatırımcıların payı ise 5 puan gerilemiştir. Yine de VOB işlemlerinin üçte iki gibi önemli bir kısmı bireysel yatırımcılar tarafından yaratılmaktadır. Yurtiçindeki kurumların payı 6 puan artarak %17 olurken, yurtiçi kurumsal yatırımcıların payı %3'e inmiştir.

Araç kurumların VOB faaliyetleri departman bazında

Araç Kurumların Yatırımcı Bazında VOB İşlem Hacmi Dağılımı

	2011/03	2012/03
Yurtiçi Yatırımcı	84.7%	83.6%
Bireysel	68.2%	63.8%
Kurumlar	10.6%	16.7%
Kurumsal	5.8%	3.1%
Yurtdışı Yatırımcı	15.3%	16.4%
Bireysel	0.1%	0.1%
Kurumlar	8.0%	10.1%
Kurumsal	7.3%	6.2%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Aracı Kurumların Departman Bazında VOB İşlem Hacmi Dağılımı		
	2011/03	2012/03
Yurtiçi Satış	20.1%	10.4%
Şubeler	10.8%	13.4%
Acenteler	3.3%	3.5%
İrtibat Bürosu	1.6%	1.7%
İnternet	37.6%	40.2%
Çağrı Merkezi	0.1%	0.1%
Yatırım Fonları	0.6%	1.0%
Portföy Yönetimi	1.2%	1.0%
Kurum Portföyü	9.7%	12.3%
Yurtdışı Satış	15.1%	16.4%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

ele alındığında, yurtiçi satış departmanındaki düşüş dikkat çekmektedir. Buna karşılık şubeler üzerinden yapılan işlemlerin payı %14'e çıkmıştır. Hisse senedi işlemlerinde olduğu gibi VOB işlemlerinde internet %40 payla diğer departmanları geride bırakmıştır. Bu işlemlerin beşte birini bir aracı kurum tek başına yapmıştır. Kurum portföyüne yapılan işlemlerin ise 3 puanlık bir artışla %12'e ulaştığı görülmektedir.

KALDIRAÇLI İŞLEMLER

Kamuoyunda foreks olarak bilinen, döviz, emtia ve kıymetli madenlere dayalı olarak gerçekleştirilen kaldıraçlı alım-satım işlemleri Ağustos 2011 itibarıyla SPK'nın ilgili düzenlemesine tabi olmuştur. Buna göre, yalnızca aracı kurumlar bu piyasada faaliyet gösterebilmektedir.

Mart 2012 itibarıyla üç aylık dönemde toplam 472 milyar TL'lik hacim ile kaldıraçlı alım-satım işlemi yapılmıştır. Bu tutar hem VOB hem de hisse senedi

Aracı Kurumların Yatırımcı Bazında Kaldıraçlı İşlem Hacmi Dağılımı		
	2011/03	2012/03
Yurtiçi Yatırımcı	-	97.8%
Bireysel	-	46.4%
Kurumlar	-	51.4%
Kurumsal	-	0.0%
Yurtdışı Yatırımcı	-	2.2%
Bireysel	-	2.2%
Kurumlar	-	0.0%
Kurumsal	-	0.0%
Toplam	-	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Aracı Kurumların Departman Bazında Kaldıraçlı İşlem Hacmi Dağılımı		
	2011/03	2012/03
Yurtiçi Satış	-	36.9%
Şubeler	-	0.0%
Acenteler	-	0.0%
İrtibat Bürosu	-	0.0%
İnternet	-	27.0%
Çağrı Merkezi	-	0.0%
Yatırım Fonları	-	0.0%
Portföy Yönetimi	-	0.0%
Kurum Portföyü	-	36.0%
Yurtdışı Satış	-	0.0%
Toplam	-	100.0%

Kaynak: TSPAKB

işlem hacimlerinin üzerine çıkmıştır. Yerli ve yabancı bireyler toplam işlem hacminin neredeyse yarısını yapmıştır. Aracı kurumların büyük çoğunluğunun kurum portföyüne koruma amaçlı işlem yapmalarından (%51) dolayı yurtiçi kurumların payı yüksektir.

Kaldıraçlı işlemler ağırlıklıla yurtiçi satış (%37) ve internet (%27) aracılığıyla yapılmıştır.

KURUMSAL FİNANSMAN FAALİYETLERİ

Yatırım bankacılığı faaliyetlerinin incelendiği bu bölümde, aracı kurumların kurumsal finansman departmanları tarafından yapılan proje sayıları derlenmiştir.

Krizin ardından, özellikle 2010 yılının ilk çeyreğinden sonra aracı kurumların kurumsal finansman faaliyetlerinde bir canlanma olmuş, son birkaç yıldır durgun olan halka arz sayılarında önemli yükselişler yaşanmış, tahvil ihraçları artmıştır.

Mart 2012 itibarıyla herhangi bir yatırım bankacılığı alanında faaliyeti olan kurum sayısı 29'dur. 2011 yılının ilk üç ayında 55 kurumsal finansman projesi tamamlayan aracı kurum sektörü, 2012 yılının ilk üç ayı içinde 130 yeni sözleşme imzalamıştır. Bu projelerin 64 tanesi ilgili dönemde tamamlanmıştır.

2012 yılının ilk üç ayı içinde 16 şirketin halka arzı için yeni sözleşme yapılırken, 6 şirketin halka arzı tamamlanmıştır. Bu şirketlerden üçü küçük ve orta ölçekli şirketler için açılan Gelişen İşletmeler Piyasa-

Kurumsal Finansman Faaliyetleri (Proje Sayıları)				
	2011/03	Yeni	2012/03	Dönem
	Tamam-	Sözleşme	Tamam-	Sonu
	lanan		lanan	
Birincil Halka Arz	7	16	6	28
İkincil Halka Arz	0	0	0	1
Tahvil İhracı	6	26	24	9
Satın Alma ve Birleşme-Alış Tarafı	2	2	0	15
Satın Alma ve Birleşme-Satış Tarafı	3	14	0	87
Finansal Ortaklık	0	0	0	1
Sermaye Artırımı	9	17	7	52
Temettü Dağıtımı	10	25	5	48
Özelleştirme Projeleri-Alış Tarafı	0	1	0	8
Özelleştirme Projeleri-Satış Tarafı	0	1	0	7
Diğer Danışmanlık	18	28	22	40
Toplam	55	130	64	296

Kaynak: TSPAKB

sında işlem görmeye başlamıştır. Dönem sonu itibarıyla, aracı kurumların elinde 28 şirketin halka arzına ait sözleşme bulunmaktadır.

Özel sektör borçlanma araçlarının ihracına uzun bir süre ara verilmişti. 2010 yılından başlayarak halka arzlarla beraber bu ihraçların da, yasal düzenlemelerin iyileştirilmesi ve uygun faiz düzeyleri neticesinde, yeniden canlandığı görülmektedir. 2012 yılının ilk üç ayında 24 borçlanma aracının ihracı yapılmıştır. Bunun 19 tanesi halka arz edilmiş, 5 tanesi tahsisli satılmıştır.

2011 yılının ilk üç ayı içerisinde şirket satın alma/birleşme alış tarafında 2 proje, satış tarafında ise 3 proje tamamlanmıştır. 2012 yılının ilk üç ayında ise

imzalanan yeni sözleşmelere rağmen tamamlanan sözleşme bulunmamaktadır.

Sermaye artırımını tarafında 2011'in ilk üç ayında 9 proje tamamlanmışken, 2012'nin ilk üç ayında 7 işlem tamamlanmıştır. Temettü dağıtımı tarafında 5 sözleşme dönem içinde tamamlanmıştır. Sermaye artırımını ve temettü dağıtımını konusunda ilk

üç ayda tamamlanan toplam 12 projenin yarısını bir aracı kurum yapmıştır.

Değerleme, proje finansmanı, fizibilite analizi gibi işlemleri kapsayan 22 diğer danışmanlık sözleşmesi 2012/03 itibarıyla tamamlanmıştır. Bunların yarısını bir aracı kurum yapmıştır.

Sonuç olarak, aracı kurumların 2012 yılının ilk üç döneminde, artan tahvil ihraçları ile tamamladıkları proje sayısı artsa da şirket satın alma ve birleşme gibi işlemleri azalmıştır.

PORTFÖY YÖNETİMİ FAALİYETLERİ

Aracı Kurumlarda Portföy Yönetimi Faaliyetleri			
	2011/03	2012/03	Değ.
Aracı Kurum Sayısı	35	36	2.9%
Yatırımcı Sayısı	1,719	1,972	14.7%
Bireysel Yatırımcı Sayısı	1,551	1,795	15.7%
A Tipi Yatırım Fonu Sayısı	39	35	-10.3%
B Tipi Yatırım Fonu Sayısı	73	74	1.4%
Diğer Kurumsal Yatırımcı Sayısı	19	12	-36.8%
Diğer Kurum Sayısı	37	56	51.4%
Portföy Büyüklüğü (Mn. TL)	4,435	3,607	-18.7%
Bireysel Yatırımcı	462	451	-2.4%
A Tipi Yatırım Fonu	332	270	-18.7%
B Tipi Yatırım Fonu	3,135	2,498	-20.3%
Diğer Kurumsal Yatırımcı	305	330	8.2%
Diğer Kurum Portföy	200	58	-71.0%

Kaynak: TSPAKB

Aracı kurumlar portföy yönetimi alanında da faaliyet göstermektedir. Aracı kurumlardan toplanan verilerle hazırlanan bu bölümdeki tablolar, bir yatırımcının birden fazla aracı kurumda portföy yönetim hesabı olabileceği göz önünde tutularak değerlendirilmelidir.

Portföy yönetimi konusunda faaliyet gösteren aracı kurum sayısı Mart 2011 sonuna göre 1 adet artışla 36 olmuştur. Karşılaştırılan dönemler arasında iki aracı kurum portföy yönetim hizmeti vermeye başlarken, bir aracı kurum ise bu faaliyetlerini durdurmuştur. 2012/03'de aracı kurumlardan

Portföy Yönetim Şirketleri	2011/03	2012/03	Değ.
Portföy Yönetim Şirketi Sayısı	28	32	14.3%
Yatırımcı Sayısı	1,434	1,859	29.6%
Bireysel	792	1,140	43.9%
Kurumsal	467	519	11.1%
Tüzel	175	200	14.3%
Portföy Büyüklüğü (Mn. TL)	48,038	49,365	2.8%
Bireysel	857	951	11.0%
Kurumsal	43,282	43,468	0.4%
Tüzel	3,900	4,946	26.8%

Kaynak: SPK

portföy yönetimi hizmeti alan yatırımcı sayısı yıllık bazda %15 oranında yükselirken, yönetilen portföy büyüklüğü %19 azalarak 3,6 milyar TL'ye inmiştir.

Portföy yönetimindeki bireysel yatırımcıların sayısı 244 kişi artarak 1.795'e çıkarken portföy büyüklüğü %2 azalarak 451 milyon TL'de kalmıştır.

Karşılaştırılan dönemler arasında A tipi yatırım fonu sayısı 4 azalırken, toplam büyüklüğü %19 azalmıştır. Azalış, fon içeriğinin değişmesinden dolayı, A tipi fonların B tipi kategorisine girmesinden kaynaklanmıştır.

Aracı kurumlarca yönetilen B tipi yatırım fonları, hem sayı hem de portföy büyüklüğü açısından A tipi yatırım fonlarını hayli geride bırakmaktadır. Mart 2011 itibariyle, yönetilen 74 B tipi yatırım fonunun portföy büyüklüğü 2,5 milyar TL'ye inmiştir. Bir aracı kurumun, yönettiği fonların büyük bir kısmını bağlı bulunduğu grubun portföy yönetim şirketine devretmesi, söz konusu azalışta etkili olmuştur. B tipi yatırım fonlarının 1,4 milyar TL'lik kısmı tek bir aracı kurumun yönettiği fonlardır.

Aracı kurumların dışında portföy yönetim şirketleri de bu hizmeti sunmaktadır. SPK'nın yayınladığı verilere göre portföy yönetimi faaliyetinde bulunan bu şirketlerin sayısı bir önceki yıla göre 4 adet artarak 32 olmuştur. Bu kurumlarca yönetilen toplam portföy ise 49 milyar TL ile aracı kurumların 14 mislidir.

Portföy yönetim şirketlerinden hizmet alan yatırımcı sayısı ise bir yılda %30 artarak Mart 2012 sonunda 1.859'a çıkmıştır.

Portföy yönetimi şirketlerindeki bireysel yatırımcı sayısı 2011/03'te, aracı kurumları tercih eden yatırımcıların yaklaşık yarısı kadar iken, 2012/03 itibariyle aradaki bu farkın nispeten kapandığı görülmektedir. Bu durum ağırlıklı olarak bir portföy şirketinden kaynaklanmaktadır. Bu şirketlerden hizmet alan bireysel yatırımcıların ortalama portföyleri 834.210 TL, aracı kurumlardaki bireysel yatırımcıların ise 251.253 TL'dir.

Diğer taraftan bu şirketlerdeki kurumsal yatırımcı sayısı, aracı kurumlardan hizmet alanların dört katıdır. Portföy yönetim şirketlerindeki bu yatırımcıların ortalama portföy büyüklüğü ise (84 milyon TL) aracı kurumlardaki (26 milyon TL) yatırımcıların üç katıdır.

KREDİLİ İŞLEMLER

Kredili işlemlere ilişkin veriler incelenirken, portföy yönetim faaliyetlerinde olduğu gibi, bir yatırımcının birden fazla kurumda hesabı olabileceği göz önünde tutulmalıdır. 31 Mart 2011 itibariyle hisse senedi işlemleri için kredi kullandıran aracı kurum sayısı 62 iken, bu rakam 31 Mart 2012'de 60'a gerilemiştir.

2012 Mart sonunda kredili işlem sözleşmesi bulunan yatırımcı sayısı bir önceki yıla kıyasla değişmeyerek 55.400'de kalırken, kredi kullanan yatırımcı sayısı %14 gerilemiştir. Kişi başına kullandırılan kredi tutarı ise %12 artarak 80.946 TL olmuştur. Diğer taraftan, aracı kurumlar arası yoğunlaşma devam etmekte olup, 2012/03 sonu itibariyle kredi hacminin üçte birinden fazlasını iki kurum kullandırmıştır.

Kredili İşlemler	2011/03	2012/03	Değişim
Kredi Sözleşmeli Yatırımcı Sayısı	55,995	55,400	-1.1%
Kredi Kullanan Yatırımcı Sayısı	13,346	11,480	-14.0%
Kredi Bakiyesi (bin TL)	962,895	929,265	-3.5%
Kişi Başına Kredi (TL)	72,149	80,946	12.2%

Kaynak: TSPAKB

ŞUBE AĞI

Türkiye'de faaliyet gösteren aracı kurumların biri hariç tamamı İstanbul merkezlidir. Aracı kurumlar

Erişim Ağı	AK Sayısı		Şube Sayısı	
	2011/03	2012/03	2011/03	2012/03
Şube	31	30	165	155
İrtibat Bürosu	21	24	51	65
Acente Şubesi	22	21	6,672	6,518
Toplam	51	50	6,888	6,738

Kaynak: TSPAKB

diğer illerde ikamet eden yatırımcılara şube, irtibat bürosu ve anlaşmalı acente şubeleri aracılığı ile ulaşabilmektedir. Mart 2012 itibariyle 50 aracı kurumun merkez dışı birimi bulunmaktadır. Son bir yılda aracı kurumların yatırımcılara ulaşmakta kullandığı merkez dışı birimlerin sayısı toplamda 150 adet azalarak 6.738'e inmiştir. Bu durumda iki bankanın birleşmesi ve şubelerinin kapanması etkilidir.

Aracı kurumların doğrudan sahip olduğu şube sayısı bir yılda 10 azalarak 155'e inmiştir. Bu azalışta, 2011'in ilk üç ayında faaliyette bulunan bir aracı kurumun 2012'de kapalı olması etkili olmuştur. Diğer taraftan, aracı kurumların irtibat bürosu sayısı ilgili dönemler arasında 14 adet artmıştır. Mart 2011'de 21 olan irtibat bürosu bulunan kurum sayısı Mart 2012'de 24'e çıkmıştır. Altı kurum birer, iki aracı kurum ikiye ve iki aracı kurum üçer tane irtibat bürosu açarken sadece iki aracı kurum birer tane irtibat bürosu kapatmıştır.

İNTERNET İŞLEMLERİ

Mart 2012 itibariyle, fiziki erişim noktalarının yanı sıra internet gibi alternatif kanalları kullanarak yatırımcılara ulaşmaya çalışan aracı kurum sayısı bir azalarak 65'e düşmüştür. Bu azalış, önceki bölümlerde bahsedildiği gibi, kapanan bir kurumdan kaynaklanmaktadır.

Bu bölümdeki veriler, bir yatırımcının birden fazla aracı kurumda hesabı olabileceği göz önüne alınarak değerlendirilmelidir.

Daha önce bahsedildiği gibi internetin işlem hacimlerindeki payı artmaktadır. 2012 yılının ilk üç ayında hisse senedi işlemlerinin %24'ü, vadeli işlemlerin ise %38'i internet üzerinden yapılmıştır.

2012/03'te 64 aracı kurum hisse senedi, 8 aracı kurum SGMK kesin alım-satım, 48 aracı kurum VOB ve 40 aracı kurum varant işlemleri için internet kanalını yatırımcıların hizmetine sunmuştur.

İnternet üzerinden hisse senedi işlemi yapan yatırımcı sayısı karşılaştırılan dönemler arasında %10 azalarak 213.165'e inmiştir.

İlgili dönemde işlem hacmi ise %27 düşerek 80 milyar TL'ye inmiştir.

Son yıllarda hızlı büyüyen internet üzerinden kaydedilen VOB işlem hacmi, bu dönemde %4 azalarak 77 milyar TL olmuştur. 4.822 yatırımcı VOB işlemleri için interneti kullanmıştır.

İnternet üzerinden yapılan VOB işlem hacmi hisse senetlerine yakın olmasına rağmen, işlem yapan yatırımcı sayısı hisse senedi yatırımcılarının %2'si kadardır.

2010 yılında işlem görmeye başlayan varantlarda ise işlemlerin %23'ü internet üzerinden gerçekleştirilmiştir.

İnternet İşlemleri	2011/03	2012/03	Değişim
Aracı Kurum Sayısı	66	65	-1.5%
Hisse Senedi			
Yatırımcı Sayısı	237,847	213,165	-10.3%
İşlem Sayısı	15,102	12,492	-17.3%
Hacim (Mn. TL)	108,978	79,694	-26.9%
SGMK Kesin Alım-Satım			
Yatırımcı Sayısı	59	67	13.6%
İşlem Sayısı	240	279	16.3%
Hacim (Mn. TL)	5.6	1.6	-71.8%
VOB			
Yatırımcı Sayısı	4,236	4,822	13.8%
İşlem Sayısı	1,831,362	1,672,745	8.7%
Hacim (Mn. TL)	79,587	76,778	-3.5%
Varant			
Yatırımcı Sayısı	2,236	3,968	77.5%
İşlem Sayısı	161,514	290,621	79.9%
Hacim (Mn. TL)	538	778	44.3%
Kaldıraçlı İşlemler			
İşlem Yapan Yatırımcı Sayısı	-	4,621	-
İşlem Sayısı	-	380,538	-
Hacim (Mn. TL)	-	127,554	-

Kaynak: TSPAKB

2012'nin ilk üç aylık döneminde, en fazla hacim 128 milyar TL ile kaldıraçlı işlemlerde gerçekleşmiştir. 4.621 yatırımcı bu işlemler için interneti kullanmış ve toplamda 380.538 işlem gerçekleşmiştir. Kaldıraçlı işlemlerde, vadeli işlemlere kıyasla daha az sayıda işlem gerçekleşmiş ve daha az yatırımcı interneti kullanmıştır. Fakat bu işlemler neredeyse vadeli işlemler hacminin iki katıdır.

ÇAĞRI MERKEZİ İŞLEMLERİ

2012 Mart sonu itibariyle 15 aracı kurumun çağrı merkezi verileri derlenmiştir. İlgili dönemler karşılaştırıldığında iki aracı kurumun daha çağrı merkezi faaliyete geçmiştir. Bununla birlikte, 2008 yılından önce bu faaliyetleri ile ilgili bilgileri sağlayan bir aracı kurum, 2008'den itibaren bu verilerini Birliğimize sunamamaya başlamıştır. Dolayısıyla, yatırımcıların çağrı merkezi yoluyla hizmet alabileceği kurum sayısı aslında 16'dır.

Alternatif dağıtım kanalları arasında yer alan çağrı merkezi, hem bu kanalı tercih eden yatırımcı sayısı hem de işlem hacimleri açısından internetin hayli gerisinde kalmaktadır. Toplam işlem hacimlerinde ise çağrı merkezinin payı %1'in altında kalmaktadır.

Bu bölümdeki veriler incelenirken, internet işlemlerinde olduğu gibi, bir yatırımcının birden fazla kurumda hesabı olabileceği göz önünde tutulmalıdır.

2012 yılının ilk üç ayında 15 kurumun çağrı merkezinden 23.287 yatırımcı 1,1 milyar TL'lik hisse senedi işlemi yapmıştır. Yatırımcı sayısı yarı yarıya azalırken, işlem hacmi yarıdan daha fazla azalmıştır.

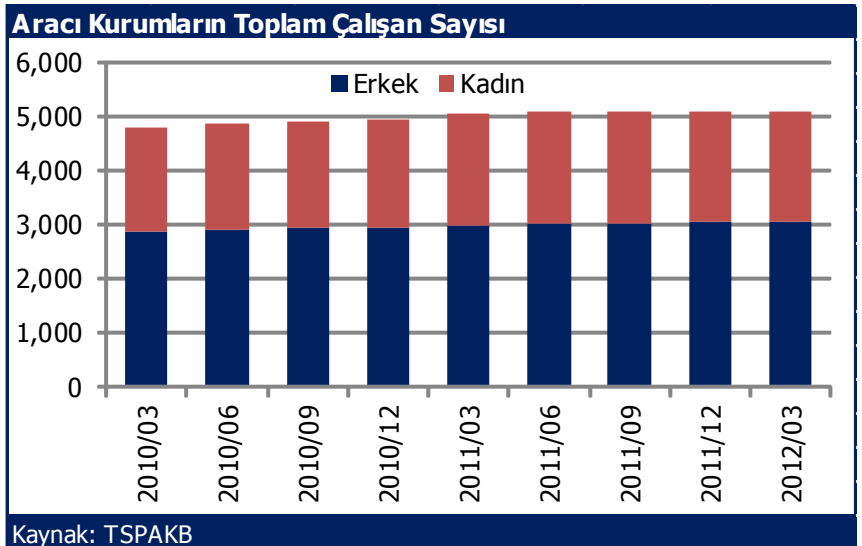
2011 yılında çağrı merkezi üzerinden 6 kurum vadeli işlem hizmeti sunmuş olup, işlem hacmi 156 milyon TL olmuştur. İki aracı kurumda çağrı merkezi üzerinden yapılan tahvil bono işlemlerinin toplamı 0,4 milyon TL'de kalmıştır.

Çağrı Merkezi İşlemleri			
	2011/03	2012/03	Değişim
Aracı Kurum Sayısı	13	15	15.4%
Hisse Senedi			
Yatırımcı Sayısı	11,742	23,287	98.3%
İşlem Sayısı	159,853	83,603	-47.7%
Hacim (Mn. TL)	2,694	1,066	-60.4%
SGMK Kesin Alım-Satım			
Yatırımcı Sayısı	34	11	-67.6%
İşlem Sayısı	65	16	-75.4%
Hacim (Mn. TL)	10	0.4	-96.0%
Vadeli İşlem ve Opsiyon			
Yatırımcı Sayısı	217	162	-25.3%
İşlem Sayısı	4,436	3,280	-26.1%
Hacim (Mn. TL)	155	156	0.7%
Varant			
Yatırımcı Sayısı	236	153	-35.2%
İşlem Sayısı	918	1,848	101.3%
Hacim (Mn. TL)	3	5	57.8%
Kaldıraçlı İşlemler			
Yatırımcı Sayısı	-	195	-
İşlem Sayısı	-	1,696	-
Hacim (Mn. TL)	-	167	-
Kaynak: TSPAKB			

Kaldıraçlı işlemler ise hem yatırımcı sayısı hem de işlem hacmi bazında vadeli işlemlerin önüne geçmiştir.

ÇALIŞAN PROFİLİ

Aracı kurumlarda çalışan sayısı Mart 2012 sonunda, geçen senenin aynı dönemine göre 60 kişi artarak 5.038'den 5.098'e yükselmiştir. Ancak bu sayı ile aracı kurumlar yine de kriz öncesindeki (ortalama

5.900) çalışan rakamına ulaşamamıştır. En fazla çalışanın bulunduğu kurumda 418 kişi istihdam edilmektedir. Kurum başına ortalama çalışan sayısı 53 iken, sektörde çalışanların %60'ı erkektir.

Çalışanların Departman Dağılımı

Karşılaştırılan dönemlerde çalışanların departman dağılımında önemli değişimler olmamıştır.

2011 Mart sonunda olduğu gibi 2012 Mart sonunda da merkez dışı örgütlerde çalışanlar, toplam çalışanların %30'unu oluşturmuştur. Bu çalışanlar ağırlıklı olarak şubelerde istihdam edilirken, bu dönemde irtibat bürosu sayısındaki artışa paralel olarak burada çalışanların payı da %4'e çıkmıştır. Banka şubelerinde aracı kurum bordrosunda çalışan personel, toplam çalışanların %7'sini oluşturmaya devam etmiştir. Acentelerde çalışan personelin yarısı tek bir aracı kurumun bordrosundadır. Bu kurum hariç tutulduğunda, ortalamada çalışanların %4'ünün acentelerde istihdam edildiği görülmektedir.

Yurtiçi satış departmanında çalışanların payı 2012'nin ilk üç aylık döneminde 2011'in ilgili dönemine göre %6,4'ten %7,4'e çıkmıştır. Bu artışta bazı

aracı kurumların kaldıracağı işlemlere başlaması ile yurtiçi satış departmanındaki istihdamı arttırmaları etkili olmuştur. Böylece yurtiçi şahıs departmanında ortalama çalışan sayısı 1 kişilik artışla 7'ye çıkmıştır.

Karşılaştırılan dönemde hem broker ve dealer kadrosu olan aracı kurum sayısı hem de bu kadrolarda çalışan sayısı azalmıştır. 2011/03 döneminde broker ve dealer olarak çalışanlar toplam çalışanların %14'ünü oluştururken bu oran 2012/03'de %13'e gerilemiştir.

Çalışanların Eğitim Durumu

Çalışanların Eğitim Durumu		
	2011/03	2012/03
Doktora	-	0.3%
Yüksek Lisans*	13.0%	13.7%
Lisans	59.5%	59.8%
Yüksekokul	5.4%	5.6%
Lise	17.3%	16.2%
Ortaokul	1.9%	1.8%
İlkokul	2.8%	2.6%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

* 2011/12 dönemi öncesinde doktora seviyesi yüksek lisans başlığına dahil edilmekteydi.

Sektör çalışanlarının %79'u yüksekokul ve üzeri bir eğitim seviyesine sahiptir. Birliğimiz bu dönem itibarıyla doktora seviyesine ilişkin verileri derlemeye başlamıştır. Buna

göre, sektör çalışanlarının %0,3'ü (17 kişi) doktora diplomasına sahiptir. Önceki verilerde doktora diplomasına sahip çalışanlar yüksek lisans başlığı altında yeralmaktaydı. Yüksek lisans diplomasına sahip çalışanlar toplamın %14'ü kadardır. Lisans diplomasına sahip çalışanların toplam içindeki payı %60 olarak devam etmiştir. Yüksek okul mezunları ise toplamın %6'sı kadardır.

Çalışanların Yaş Dağılımı

Aracı kurum çalışanları yaş dağılımı bazında incelendiğinde, çalışanların en fazla olduğu grup %47 pay ile 31-40 yaş arasındadır. Bununla birlikte, karşılaştırılan dönemler arasında bu grubun toplamdaki payı 1,5 puan gerilemiştir. Öte yandan, 41-50 ara-

Departmanlara Göre Çalışanlar	Çalışanların Dağılımı		Ortalama Çalışan Sayısı	
	2011/03	2012/03	2011/03	2012/03
Merkez Dışı*	30.0%	30.4%	5.3	5.4
Şube	19.5%	18.9%	6.0	6.2
Acente	7.1%	7.0%	-	-
İrtibat Bürosu	3.4%	4.4%	3.4	3.5
Mali ve İdari İşler	16.2%	15.3%	8.8	8.4
Broker	6.0%	5.2%	3.9	3.5
Dealer	8.0%	7.7%	5.8	6.0
Yurtiçi Satış	6.4%	7.4%	5.9	7.0
Araştırma	4.6%	4.6%	4.4	4.7
İç Denetim-Teftiş	3.3%	3.4%	1.8	1.9
Hazine	2.6%	2.3%	2.9	2.9
Bilgi İşlem	3.7%	4.3%	2.7	3.2
Kurumsal Finansman	2.9%	3.2%	4.8	4.7
Portföy Yönetimi	1.5%	1.1%	2.5	2.3
Yurtdışı Satış	3.2%	3.4%	4.0	4.3
İnsan Kaynakları	1.2%	1.1%	1.6	1.6
Diğer	10.6%	10.6%	6.1	6.3

Kaynak: TSPAKB

*Ortalama çalışan sayısına acente şubeleri dahil edilmemiştir.

Çalışanların Yaş Dağılımı		
	2011/03	2012/03
18-25	5.5%	5.6%
26-30	17.0%	17.8%
31-35	22.4%	20.9%
36-40	26.9%	26.0%
41-45	17.6%	18.2%
46-50	6.9%	7.7%
51-55	2.3%	2.6%
56-60	0.8%	0.7%
61+	0.7%	0.5%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Çalışanların İş Tecrübesi

Aracı kurumlarda çalışanların iş tecrübesi bazında dağılımı, personelin %61'inin 10 yıl üstü tecrübeye sahip olduğunu göstermektedir.

Çalışanların İş Tecrübesi (Yıl)		
	2011/03	2012/03
0-2	6.9%	8.9%
3-5	11.0%	10.8%
6-10	18.7%	19.1%
11-15	26.3%	24.4%
16-20*	37.0%	21.8%
21-25	-	10.8%
26-30	-	2.8%
31+	-	1.3%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

*2011/12 dönemi öncesinde 15 yıl+ deneyimi olan çalışanları ifade etmektedir.

si grubun toplamdaki payı da 1,5 puan artarak %26'ya çıkmıştır. Bu durum, mevcut çalışanların yaşlarının ilerlemesinin bir sonucudur.

Diğer taraftan, ilk iş deneyimi olarak yorumlanabilecek 2 yıla kadar tecrübeli çalışan sayısının artması neticesinde, bu grubun payı 2 puan artarak %9'a yükselmiştir.

tır. Bu artışta yurtiçi kurumların payının (%14) artması etkili olmuştur.

İlk kez Ağustos 2010'da İMKB'de işlem görmeye başlayan varant işlemlerinde bu dönemde 53 aracı kurum faaliyet göstermiş, bu kurumlar tarafından 3 milyar TL'lik işlem kaydedilmiştir. İşlemlerin %46'sı yurtiçi bireysel yatırımcılar tarafından, %44'ü de piyasa yapıcısı olan yurtdışı kurumlar tarafından gerçekleştirilmiştir.

VOB işlemlerinde 2012'nin ilk çeyreğinde bir önceki yıla göre %9 azalış yaşanmış, işlem hacmi 220 milyar TL olmuştur. Bu işlemlerin %87'si aracı kurumlar tarafından yapılmıştır.

Bu dönemde faaliyet gösteren 81 aracı kurumun VOB işlemlerinin %64'ü yerli bireysel yatırımcılar tarafından yapılırken, son dönemde yurtdışındaki yatırımcıların payı artmış ve %17'ye ulaşmıştır. Departman bazında VOB işlemlerine bakıldığında, hisse senedi işlemlerinde olduğu gibi internet %38 ile en yüksek paya sahiptir.

Yılın ilk üç ayında banka ve aracı kurumlarca yapılan SGMK kesin alım-satım işlemleri %19 azalarak 406 milyar TL'ye inerken, repo-ters repo işlemleri iki kat artarak 3,7 trilyon TL'ye ulaşmıştır. VOB işlemlerinin tersine aracı kurumların SGMK işlemlerindeki payı daha kısıtlıdır. Kesin alım-satım işlemlerinin %6'sı, repo-ters repo işlemlerinin de %10'u aracı kurumlarca yapılmıştır. Aracı kurumların SGMK işlem hacmi içinde payının, hem kesin alım-satım hem de repo-ters repo pazarında gerilediği görülmektedir. Kesin alım-satım işlemleri ile repo-ters repo işlemleri birlikte ele alındığında, SGMK işlemlerinin önemli bir kısmının yurtiçindeki emeklilik ve yatırım fonları gibi kurumsal yatırımcılar tarafından yapıldığı görülmektedir.

Ağustos 2011 itibarıyla SPK'nın düzenlemesine dahil olarak yapılmaya başlanan kaldıraçlı işlemlerde, yerli bireyler ve kurumlar neredeyse işlemlerin tamamını üretmiştir. Yurtiçi kurumların işlemleri ağırlıklı aracı kurumların koruma amaçlı olarak kendi portföylerine yaptıkları işlemlerden oluşmaktadır. Yeni başlayan kaldıraçlı işlemlere ağırlık verme yoluna giden bazı aracı kurumlar, ilgili departmanlarda yeni çalış-

GENEL DEĞERLENDİRME

Bu raporumuzda, aracı kurum sektörünün 2012 yılının ilk üç ayındaki faaliyetleri bir önceki yılın aynı dönemiyle kıyaslamalı olarak incelenmiştir.

2012 yılının ilk çeyreğinde aracı kurumların hisse senedi işlem hacmi bir önceki yılın eş dönemine göre %28 azalarak 326 milyar TL'ye inmiştir. İşlemlerin %47'si 10 aracı kurum tarafından gerçekleştirilmiştir. Hisse senedi işlemlerinin %82'si yerli yatırımcılar tarafından yapılırken, bireysel yatırımcılar işlemlerindeki %35'lik düşüşe rağmen %64 payla en önemli yatırımcı grubu olmaya devam etmiştir. 2012'nin ilk çeyreğinde yurtdışı yatırımcıların payı ise 2011'in aynı dönemine göre 4 puanlık artışla %18'e çıkmış-

şanlar da istihdam etmiştir. Bu sayede yurtiçi satış departmanında çalışanların payı %6,4'ten %7,4'e yükselmiştir.

2010 yılının ilk çeyreğinden sonra aracı kurumların kurumsal finansman faaliyetleri canlanmış, özellikle halka arz tarafında önemli gelişmeler yaşanmıştır. 2012 yılının ilk üç ayında, aracı kurumlar 6 hisse senedi halka arzı ile, 24 borçlanma aracının ihracına aracılık etmiştir.

Aracı kurumlarca portföyü yönetilen yatırımcı sayısı %15 artarken, yönetilen portföy büyüklüğü düşmüştür. 2012/03 itibariyle portföy yönetimi hizmeti alan bireysel yatırımcı sayısı %16 artarak 1.795'e yükselirken, bu yatırımcıların portföy büyüklüğü 451 milyon TL'ye inmiştir. Sayıları 35'i bulan A Tipi yatırım fonlarının portföy büyüklüğü karşılaştırılan dönemler arasında %19 azalarak 270 milyon TL olmuştur. İlgili dönemde B Tipi yatırım fonu sayısı 1 adet artarak 74'e yükselmiş, portföy büyüklüğü ise bir aracı kurumun fonlarını portföy yönetim şirketine devretmesinden dolayı %20 azalarak 2,5 milyar TL'ye inmiştir. Portföy yönetimi şirketlerindeki bireysel yatırımcı sayısı 2011/03'te, aracı kurumları tercih eden yatırımcıların yaklaşık yarısı kadar iken, 2012/03 itibariyle aradaki bu farkın nispeten kapandığı görülmektedir. Yine de portföy yönetim şirketlerinin yönettiği tutar 49 milyar TL ile aracı kurumlarca yönetilen portföyün 14 katıdır.

Karşılaştırılan dönemler arasında, aracı kurumlarda kredi kullanan müşteri sayısı 11.500 civarında kalırken, kullanılan kredi bakiyesi %4 azalarak Mart 2012 sonunda 929 milyon TL olmuştur.

Aracı kurumların doğrudan sahip olduğu şube sayısı 10 adet azalarak 155'e inerken, bunda bir aracı kurumun kapanması etkili olmuştur. İrtibat bürosu sayıları 14 artarak 65'e yükselmiştir. Sayısı 6.518 olan acente şubeleri ile beraber toplam şube sayısı 6.738'dir.

Aracı kurum sektöründe çalışan sayısında 2007 yılının son çeyreğinden itibaren başlayan gerileme 2009/09 döneminde durmuş, ilerleyen dönemlerde ise hafif bir toparlanma görülmüştür. Çalışan sayısı Mart 2012 sonunda, geçen senenin aynı dönemine göre 60 kişi artarak 5.038'den 5.098'ye yükselmiştir.

Ancak bu sayı ile aracı kurumlar yine de kriz öncesindeki çalışan rakamına ulaşamamıştır.

ARACI KURUMLARIN 2012/03 DÖNEMİ FİNANSAL VERİLERİ

Raporumuzda 94 aracı kurumun 2011 ve 2012 yıllarının ilk üç ayına ait solo bilanço ve gelir tablosu verileri karşılaştırmalı olarak sunulmaktadır. Raporda incelenen verilerin detaylarına www.tspakb.org.tr adresinden ulaşılabilir.

Birliğimiz, aracı kurumların kamuya açıkladıkları finansal tabloların (özet tablolar) yanı sıra, bu tablolara ilişkin detay verileri de derlemektedir. Birliğimiz tarafından hazırlanan ve Nisan 2010'da yayınlanan Aracı Kurum Finansal Tablo Hazırlama Rehberi doğrultusunda düzenlenen detay ve özet tablolar arasında ufak farklılıklar mevcuttur. Ancak raporumuzda, uygulama birliği açısından daha sağlıklı bulunduğundan, çeşitli tablolar detay veriler dikkate alınarak hazırlanmıştır.

BİLANÇO ANALİZİ

VARLIKLAR

31 Mart 2012 itibariyle aracı kurum sektörünün toplam varlıkları, bir önceki yılın aynı dönemine göre değişmemiş, 8,9 milyar TL seviyesinde kalmıştır. Likit bir yapıya sahip olan sektör bilançosunda toplam varlıkların %91'ini dönen varlıklar oluşturmaktadır.

Dönen Varlıklar

Sektör varlıklarının yarısını nakit ve nakit benzeri varlıklar oluşturmaktadır. 2011 yılının aynı dönemine göre %1,5 oranında artış gösteren bu varlıkların toplam değeri 4,6 milyar TL'dir. Nakit ve nakit benzeri varlıklar, aracı kurumların kendi hesaplarına yaptıkları vadeli ve vadesiz mevduat, yatırım fonu, ters repo ve para piyasası işlemleri ile müşterilerine ait varlıkları içermektedir. Nakit ve nakit benzeri varlıkların %93'ünü vadeli mevduatlar oluşturmaktadır. Bu vadeli mevduatların %69'u iki aracı kuruma aittir. Bahsi geçen aracı kurumlar aynı zamanda sektör dönen varlıklarının yarısına sahiptir. Varlık ve yükümlükler beraber değerlendirildiğinde, bu iki aracı

kurumun para piyasasından borçlanarak TL ve döviz mevduat yaptıkları görülmektedir.

Aracı kurumların yatırım amacıyla ellerinde bulundukları varlıkları gösteren kısa vadeli finansal yatırımların toplam varlıklardaki payı %8'dir. Mart 2012 sonu itibariyle kısa vadeli finansal yatırımlar %17 düşerek 725 milyon TL olmuştur. Bu varlıkların 352 milyon TL'sini kamu kesimi tahvil ve bonoları oluşturmaktadır. Kamu kesimi tahvil ve bonoları yıllık bazda %38 düşmüştür.

Nakit ve nakit benzeri varlıklar ve finansal yatırımların alt kırılımından sektörünün portföy dağılımına ulaşılabilir. 31 Mart 2012 itibariyle aracı kurumların toplam portföyü bir önceki yılın aynı dönemine göre %1 gerileyerek 5,2 milyar TL olmuştur. Portföy büyüklüğündeki gerileme iki yatırım aracındaki düşüşten kaynaklanmıştır. Bunların ilki kamu kesimi tahvil ve bonolarındaki %38'lik düşüştür. Bir diğeri ise, "Diğer" başlığı altında sınıflandırılan yatırım fonları, para piyasası faaliyetleri ve türev ürünler gibi yatırımlarda yaşanan %39'luk düşüştür.

Özel sektör borçlanma araçlarının ihracında yaşanan

Aracı Kurumların Portföy Dağılımı

	31/03/2011	31/03/2012		31/03/2011	31/03/2012
Yatırım Araçları	Mn. TL	Mn. TL	Değişim	Dağılımı	Dağılımı
Repo ve Mevduat	4,335.4	4,450.8	2.7%	82.2%	85.5%
Kamu SGMK	567.9	351.7	-38.1%	10.8%	6.8%
Özel SGMK	67.6	100.1	48.2%	1.3%	1.9%
Hisse Senedi	109.7	184.8	68.4%	2.1%	3.5%
Diğer	192.6	118.0	-38.8%	3.7%	2.3%
Toplam	5,273.2	5,205.3	-1.3%	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

artışın etkisiyle, bu araçların aracı kurumların portföyünde bulunan tutarı 2010 yıl sonundan bu yana artmaktadır. Özel sektör borçlanma araçlarının toplam tutarı 2011 yılı sonuna göre %11 düşüş gösterse de geçen yılın aynı dönemine göre %48 artarak 100 milyon TL'ye ulaşmıştır.

Diğer taraftan 2012 yılının ilk üç ayında aracı kurum portföylerinde en çok artış gösteren, hisse senedi yatırımları olmuştur. Hisse senedi yatırımları yıllık bazda %68 artmış ve 31 Mart 2012 itibarıyla 185 milyon TL olmuştur. Bu tutar İMKB'de işlem gören hisse senetlerinin toplam değerinin %0,16'sına (binde 1,6) işaret etmektedir. Geçen yılın aynı döneminde bu oran %0,09 (binde 0,9) idi. Bu artış özellikle iki aracı kurumun portföyündeki hisse senedi yatırımlarını arttırması ile ilgilidir.

Aracı kurumların kendi portföylerine yaptığı hisse senedi işlem hacmi, dönem boyunca elde ettikleri ortalama hisse senedi portföy büyüklüğüne oranlandığında, kurumların hisse senetlerini ortalama ne kadar süre elde tuttuğu hesaplanabilmektedir. Aracı kurum sektörünün 2012 yılının ilk çeyreğinde hisse senedi portföy değeri ortalaması, elde tutulan ortalama portföy değeri olarak kabul edildiğinde, bu portföy 157 milyon TL olarak bulunmaktadır. Diğer taraftan aracı kurumlar aynı dönemde kendi portföylerine 15 milyar TL'lik hisse senedi işlemi yapmıştır. Bu veriler birlikte değerlendirildiğinde, aracı kurumların ilk üç ayda kendi portföylerinin 95 katı kadar işlem yaptığı sonucuna ulaşılmaktadır. Portföy için yapılan işlemin hem alım hem de satım tarafı olduğu göz önünde bulundurulursa, ilgili dönemde hisse senedi portföylerinin 48 (=95/2) defa el değiştirdiği hesaplanmaktadır. Bir diğer ifadeyle, 2012 yılının ilk

Aracı Kurum Sektörünün Bilançosu

	31/03/2011	31/03/2012		31/03/2011	31/03/2012
Varlıklar	Mn. TL	Mn. TL	Değişim	Dağılımı	Dağılımı
I. DÖNEN VARLIKLAR	8,112.2	8,110.2	0.0%	91.3%	91.1%
Nakit ve Nakit Benzerleri	4,568.0	4,636.1	1.5%	51.4%	52.1%
Finansal Yatırımlar (Kısa Vadeli)	877.6	725.3	-17.4%	9.9%	8.1%
Ticari Alacaklar (Kısa Vadeli)	2,546.3	2,609.9	2.5%	28.7%	29.3%
Diğer Alacaklar (Kısa Vadeli)	76.9	93.3	21.3%	0.9%	1.0%
Diğer Dönen Varlıklar	43.4	45.6	5.1%	0.5%	0.5%
Satış Ama. Elde Tutulan Duran Var.	0.0	0.0	A.D.	0.0%	0.0%
II. DURAN VARLIKLAR	770.4	793.2	3.0%	8.7%	8.9%
Ticari Alacaklar (Uzun Vadeli)	0.3	0.3	11.0%	0.0%	0.0%
Diğer Alacaklar (Uzun Vadeli)	12.9	16.2	25.5%	0.1%	0.2%
Finansal Yatırımlar (Uzun Vadeli)	569.3	537.0	-5.7%	6.4%	6.0%
Özkaynak Yön. Değerlenen Yat.	26.9	59.7	121.8%	0.3%	0.7%
Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller	8.7	7.2	-16.3%	0.1%	0.1%
Maddi Duran Varlıklar	121.8	134.9	10.7%	1.4%	1.5%
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	10.7	13.3	24.2%	0.1%	0.1%
Şerefiye	1.2	0.0	-99.9%	0.0%	0.0%
Ertelenmiş Vergi Varlığı	18.1	24.1	33.5%	0.2%	0.3%
Diğer Duran Varlıklar	0.5	0.4	-20.3%	0.0%	0.0%
TOPLAM VARLIKLAR	8,882.6	8,903.4	0.2%	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

A.D: Anlamalı Değil

üç ayında (91 gün) aracı kurumlar hisse senedi portföylerini ortalama olarak 1,9 (=91/48) gün ellerinde tutmuştur. Bu süre 2011 yılının aynı döneminde 1,3 gün idi.

Aracı Kurumların Uzun Vadeli Finansal Yatırımları					
	31/03/2011	31/03/2012		31/03/2011	31/03/2012
Yatırım Araçları	Mn. TL	Mn. TL	Değişim	% Dağılımı	% Dağılımı
Hisse Senetleri*	314.6	332.9	5.8%	55.5%	62.0%
Kamu SGMK	63.2	14.0	-77.8%	11.1%	2.6%
Özel SGMK	8.0	1.2	-84.7%	1.4%	0.2%
Diğer*	181.3	188.8	4.1%	32.0%	35.2%
Toplam	567.1	537.0	-5.3%	100.0%	100.0%
*Bazı aracı kurum iştirakleri bu kalemdedir.					
Kaynak: TSPAKB				A.D: Anlamli Değil	

Karşılaştırılan her iki dönemde de aracı kurumların toplam varlıklarının %29'unu kısa vadeli ticari alacaklar oluşturmaktadır. 31 Mart 2012 itibariyle 2,6 milyar TL olan bu hesapta, takas alacaklarını kapsayan müşterilerden alacaklar (973 milyon TL) ile kredili müşterilerden alacaklar (926 milyon TL) ön plana çıkmaktadır. 2012 yılının ilk çeyreğinde sektörün müşterilerine kullandıkları kredi bakiyesi gerileme göstermiştir. Buna paralel olarak kredili müşterilerden alacaklarda %3 düşüş yaşanmıştır. Ancak ileride görüleceği üzere bu faaliyetten elde edilen gelirlerde geçen yılın aynı dönemine göre %22 oranında bir artış olmuştur. Müşterilere kullandırılan kredinin yarısı iki aracı kurum tarafından açılmıştır. Bu iki aracı kurum aynı zamanda sektör dönen varlıklarının yarısına sahiptir. Bir diğer önemli kalem olan takas ve saklama merkezinden alacaklar ise 2011 yılının ilk çeyreğine kıyasla %4 artarak 485 milyon TL'ye yükselmiştir.

Mart 2011 itibariyle 1,2 milyon olarak gözüken seferiye bu dönemde sıfırlanmıştır. Bu durum bir aracı kurumun bağlı ortaklığı olan portföy yönetim şirketine kontrol kaybı meydana gelmesinden kaynaklanmaktadır.

Duran Varlıklar

Karşılaştırılan dönemler arasında %3 artış gösteren duran varlıklar 793 milyon TL'ye ulaşmıştır. Ancak duran varlıkların toplam varlıklar içindeki payında değişiklik yaşanmamış, %9 seviyesinde kalmıştır.

Duran varlıkların en önemli kalemi toplam varlıklar içinde %6 paya sahip olan uzun vadeli finansal yatırımlardır. Aracı kurum sektörünün uzun vadeli finansal yatırımları 2011 yılının aynı dönemine göre %6 azalarak 537 milyon TL'ye düşmüştür.

31 Mart 2012 itibariyle aracı kurumların uzun vadeli finansal yatırımlarının %62'sini hisse senetleri oluşturmaktadır. 333 milyon TL'lik bu tutarın ağırlıklı kısmı iştirak hisselerini içermektedir ve toplam hisse senetlerinin yarısından fazlasına tek bir aracı kurum sahiptir.

Daha önce değinildiği gibi, 2012 yılının ilk çeyreğinde kısa vadeli kamu kesimi sabit getirili menkul kıymet portföyünde gerileme yaşanmıştır. Benzer durum İMKB veya Takasbank'ta teminat olarak bulunduran uzun vadeli kamu kesimi sabit getirili menkul kıymet portföyünde de olmuştur. Uzun vadeli kamu kesimi sabit getirili menkul kıymetler 2012 Mart ayı sonu itibariyle yıllık bazda %78 azalmış ve 14 milyon TL'ye inmiştir. Diğer taraftan, özel sektör borçlanma araçlarına yapılan uzun vadeli yatırımlar da 8 milyon TL'den 1,2 milyon TL'ye inmiştir. Bu düşüşün sebebi, ağırlıklı olarak bir kurumun, sahip olduğu uzun vadeli özel sektör sabit getirili menkul kıymet yatırımını kısa vadeli olarak muhasebeleştirmeye başlamasıdır. Kısa ve uzun vadeli finansal yatırımlar birlikte ele alındığında, kısa vadeli yatırımlar arasında SGMK'ların, uzun vadeli yatırımlar arasında ise iştirak hisse senetlerinin ağırlıklı olarak bulunduğu görülmektedir.

Duran varlıkların altında yer alan bir diğer kalem olan, özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımlar, 2011 yılı içinde bir aracı kurumun yeni iştirak edinmesiyle 2011/03 itibariyle 27 milyon TL iken 2012/03 itibariyle 60 milyon TL'ye çıkmıştır. Toplam varlıkların %1,5'ini oluşturan maddi duran varlıklar ise yıllık bazda %11 artarak 135 milyon TL'ye ulaşmıştır. Bu artışta bir aracı kurumun gayrimenkul alımı etkili olmuştur.

YÜKÜMLÜLÜKLER

Mart 2012 itibariyle sektörün kısa vadeli yükümlülükleri yıllık bazda %5 daralarak 6 milyar TL'ye gerilemiştir. Özkaynaklar ise 2,5 milyar TL'den 2,8 milyar TL'ye çıkmıştır. Karşılaştırılan dönemlerde sektörün kaldıraç oranı (borçlar toplamı/aktif toplamı) %72'den %68'e düşmüştür.

Kısa Vadeli Yükümlülükler

Aracı kurumların kısa vadeli yükümlülüklerinin en büyük kalemi, toplam yükümlülükler içerisinde %42

paya sahip olan kısa vadeli finansal borçlardır. Yaklaşık 4 milyar TL'ye ulaşan finansal borçların tamamına yakınına para piyasasına borçlar oluşturmakta olup, bu tutarın %82'si iki aracı kuruma aittir. Mart 2011 itibariyle bu iki aracı kurumun para piyasasından borçlanmalarını arttırdıkları görülmektedir. Bu aracı kurumların bilançolarına daha ayrıntılı bakıldığında, para piyasasından borçlanıp TL ve döviz mevduata yöneldikleri gözlemlenmektedir.

Mart 2012 itibariyle diğer finansal yükümlülükler geçen yılın aynı dönemine göre iki katına, 33 milyon TL'ye çıkmıştır. Bu durum bir aracı kurumun açığa

Aracı Kurum Sektörünün Bilançosu

	31/03/2011	31/03/2012		31/03/2011	31/03/2012
Kaynaklar	Mn. TL	Mn. TL	Değişim	Dağılımı	Dağılımı
I. KISA VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER	6,354.6	6,017.8	-5.3%	71.5%	67.6%
Finansal Borçlar (Kısa Vadeli)	3,799.1	3,692.4	-2.8%	42.8%	41.5%
Diğer Finansal Yükümlülükler (Kısa Vadeli)	16.6	32.7	96.8%	0.2%	0.4%
Ticari Borçlar (Kısa Vadeli)	2,388.8	2,134.2	-10.7%	26.9%	24.0%
Diğer Borçlar (Kısa Vadeli)	60.3	72.1	19.6%	0.7%	0.8%
Devlet Teşvik ve Yardımları (Kısa Vadeli)	0.0	0.0	A.D.	0.0%	0.0%
Dönem Kârı Vergi Yükümlülüğü	16.8	10.8	-35.5%	0.2%	0.1%
Borç Karşılıkları (Kısa Vadeli)	14.5	10.7	-26.0%	0.2%	0.1%
Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Karş. (KV)	36.1	42.3	17.3%	0.4%	0.5%
Diğer Yükümlülükler (Kısa Vadeli)	22.5	22.6	0.6%	0.3%	0.3%
Satış Amacıyla Elde Tutulan Duran Var. İliş. Yük.	0.0	0.0	A.D.	0.0%	0.0%
II. UZUN VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER	43.0	71.2	65.5%	0.5%	0.8%
Finansal Borçlar (Uzun Vadeli)	3.4	11.5	241.2%	0.0%	0.1%
Diğer Finansal Yükümlülükler (Uzun Vadeli)	0.2	0.1	-60.2%	0.0%	0.0%
Ticari Borçlar (Uzun Vadeli)	0.0	0.0	0.2%	0.0%	0.0%
Diğer Borçlar (Uzun Vadeli)	0.1	4.8	5737.1%	0.0%	0.1%
Devlet Teşvik ve Yardımları (Uzun Vadeli)	0.0	0.0	A.D.	0.0%	0.0%
Borç Karşılıkları (Uzun Vadeli)	0.0	5.2	103348.5%	0.0%	0.1%
Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Karş. (UV)	28.9	35.5	22.8%	0.3%	0.4%
Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü	10.2	11.7	15.2%	0.1%	0.1%
Diğer Yükümlülükler (Uzun Vadeli)	0.3	2.3	772.1%	0.0%	0.0%
III. ÖZKAYNAKLAR	2,485.0	2,814.5	13.3%	28.0%	31.6%
Ödenmiş Sermaye	1,289.3	1,485.5	15.2%	14.5%	16.7%
Sermaye Düzeltmesi Farkları	314.4	297.8	-5.3%	3.5%	3.3%
Karşılıklı İştirak Sermaye Düzeltmesi (-)	0.0	0.0	A.D.	0.0%	0.0%
Hisse Senetleri İhraç Primleri	0.0	8.2	554113.9%	0.0%	0.1%
Değer Artış Fonları	162.7	160.0	-1.7%	1.8%	1.8%
Ortak Kontrol Altındaki İşl. Birleşmeleri Etkisi	0.0	0.0	A.D.	0.0%	0.0%
Yabancı Para Çevrim Farkları	-0.2	-0.1	-9.9%	0.0%	0.0%
Kârdan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler	182.7	257.9	41.2%	2.1%	2.9%
Geçmiş Yıllar Kâr/Zararları	372.7	447.1	20.0%	4.2%	5.0%
Net Dönem Kârı/Zararı	163.4	158.1	-3.2%	1.8%	1.8%
TOPLAM KAYNAKLAR	8,882.6	8,903.4	0.2%	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

A.D: Anlamlı Değil

satış işlemlerinden kaynaklanan yükümlülüklerindeki artış ile ilgilidir.

Kısa vadeli ticari borçlar, toplam yükümlülükler içerisinde %24'lük ağırlık ile finansal borçları takip eden kalemdir. Kısa vadeli ticari borçlar, Mart 2012 itibariyle yıllık bazda %11 düşüş göstermiş ve 2,1 milyar TL'ye gerilemiştir. Kısa vadeli ticari borçların %77'sini müşterilere borçlar oluşturmaktadır. Müşterilere borçlar kaleminde, geçen yılın aynı dönemine göre %5'lik artış olmuştur. Ancak dönem sonu müşteri pozisyonlarındaki değişim ile alakalı olarak takas ve saklama merkezine borçlar kalemi yarı yarıya azalmıştır. Bu durum kısa vadeli borçların düşmesine sebep olmuştur. Takas ve saklama merkezine borçlar, genel olarak kurumların müşteri hesaplarından alıp Takasbank'a aktaracağı ya da Takasbank'tan alıp müşteri hesaplarına aktaracağı tutarları ifade etmektedir.

Uzun Vadeli Yükümlülükler

Aracı kurumların uzun vadeli yükümlülükleri Mart 2011'e kıyasla %65 artarak 71 milyon TL'ye yükselmiştir. Bu artışta uzun vadeli yükümlülükler içerisindeki birçok kalemin etkili olduğu görülmektedir. Yılın ilk üç ayında bir aracı kurumun finansal kiralama ile aldığı gayrimenkul, uzun vadeli finansal borçların iki katından fazla artmasına sebep olmuştur. Uzun vadeli yükümlülüklerin en büyük kalemini oluşturan çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin karşılıklar da ilgili dönemde %23 artarak 36 milyon TL'ye çıkmıştır.

Mart 2012 itibariyle 4,8 milyon TL olarak görünen uzun vadeli diğer borçlar bir aracı kurumun ilişkili taraf ile yaptığı ticari olmayan borçlanma ile ilgilidir. Diğer taraftan, dönem sonu itibariyle 5,2 milyon TL olan uzun vadeli borç karşılıkları bir aracı kurumun iştirak edinmesinden kaynaklanmıştır.

Özkaynaklar

Mart 2012 itibariyle, aracı kurum sektörünün özkaynakları, karşılaştırılan dönemler arasında %13 artarak 2,8 milyar TL'ye yükselmiştir. Bu artışta büyük ölçüde özkaynakların yarısını oluşturan ödenmiş sermayedeki artış etkili olmuştur. Diğer taraftan, gelir tablosu analizi bölümünde inceleneceği üzere 2012 yılının ilk üç ayında sektörün net dönem kârı yıllık

bazda %3 düşerek 158 milyon TL olmuştur.

2011 yılının ilk çeyreğinde bedelli sermaye artırımını yapan Euro Yatırım Menkul Değerler A.Ş., 2011 yılının ilk yarısında halka arz edilen Global Menkul Değerler A.Ş. ve 2012 yılının ilk çeyreğinde halka arz edilen Osmanlı Menkul Değerler A.Ş'nin toplamda 8,2 milyon TL hisse senedi ihraç primi bulunmaktadır.

SONUÇ

Mart 2012 itibariyle aracı kurum sektörünün varlıkları, bir önceki yılın aynı dönemine göre önemli bir değişiklik göstermemiş ve 8,9 milyar TL'de kalmıştır. Likit yapılarını korumaya devam eden aracı kurumların toplam varlıklarının %91'ini dönen varlıklar oluşturmıştır. Toplamda 8,1 milyar TL olan dönen varlıkların 4,6 milyar TL'si nakit ve nakit benzerleridir. Varlık ve yükümlülükler beraber değerlendirildiğinde aracı kurumların para piyasasından borçlanarak banka mevduatına yatırım yaptıkları görülmüştür. Dönem sonu itibariyle 6 milyar TL olan kısa vadeli yükümlülüklerin en büyük kalemi finansal borçlardır. Yaklaşık 4 milyar TL'ye ulaşan finansal borçların tamamına yakını para piyasasına borçlar oluşturmaktadır.

Kısa vadeli yükümlülüklerin 2 milyar TL'sini oluşturan ticari borçlar, karşılaştırılan dönemler arasında %11 düşmüştür. Bu düşüş daha çok takas ve saklama merkezine borçlar kalemindeki azalma ile ilgilidir.

Özkaynaklar ise 2,5 milyar TL'den 2,8 milyar TL'ye çıkmıştır. Karşılaştırılan dönemlerde sektörün kaldırma oranında 4 puanlık gerileme yaşanmıştır.

GELİR TABLOSU ANALİZİ

Daha önce belirtildiği gibi, Birliğimiz aracı kurumların özet mali tablolarının yanı sıra detaylı verilerini de derlemektedir. Detaylı mali tablolar tablolar, uygulama birliği sağlaması açısından aracı kurumların verilerini daha sağlıklı bir biçimde göstermektedir. Bu nedenle gelir dağılımı analizi, bu rakamlar dikkate alınarak yapılmıştır.

Farklı uygulamalar dolayısıyla, gelir tablosu ve detay tablolar arasında ufak farklılıklar bulunmaktadır.

Aracı Kurum Sektörünün Gelir Tablosu

	31/03/2011	31/03/2012		31/03/2011	31/03/2012
	Mn. TL	Mn. TL	Değişim	Dağılımı	Dağılımı
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER					
Satış Gelirleri (net)	41,267.1	32,423.3	-21.4%	A.D.	A.D.
Satışların Maliyeti (-)	-40,980.3	-32,177.9	-21.5%	A.D.	A.D.
Ticari Faaliyetlerden Brüt Kâr/Zarar	286.8	245.4	-14.4%	88.0%	82.8%
Faiz, Ücret, Prim, Komisyon ve Diğer Gelirler	39.4	51.0	29.6%	12.1%	17.2%
Faiz, Ücret, Prim, Komisyon ve Diğer Giderler (-)	-0.1	-0.1	-56.3%	0.0%	0.0%
Ana Faal. Konusu Dış. Fin. Sek. Faal. Brüt K/Z	39.2	50.9	29.9%	12.0%	17.2%
BRÜT KÂR/ZARAR	326.0	296.3	-9.1%	100.0%	100.0%
Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri (-)	-26.3	-24.6	-6.5%	-8.1%	-8.3%
Genel Yönetim Giderleri (-)	-202.9	-227.0	11.9%	-62.2%	-76.6%
Araştırma ve Geliştirme Giderleri (-)	-0.1	-0.1	-2.5%	0.0%	0.0%
Diğer Faaliyet Gelirleri	9.4	20.4	117.4%	2.9%	6.9%
Diğer Faaliyet Giderleri (-)	-3.4	-3.8	10.3%	-1.1%	-1.3%
FAALİYET KÂRI/ZARARI	102.6	61.2	-40.4%	31.5%	20.6%
İştirak Kâr/Zararlarından Paylar	0.3	10.6	3317.2%	0.1%	3.6%
Esas Faaliyet Dışı Finansal Gelirler	149.7	249.9	67.0%	45.9%	84.3%
Esas Faaliyet Dışı Finansal Giderler (-)	-61.7	-141.5	129.3%	-18.9%	-47.7%
SÜRDÜRÜLEN FAAL. VERGİ ÖNCESİ K/Z	190.9	180.3	-5.6%	58.5%	60.8%
Sürdürülen Faaliyetlerden Vergi Gelir/Gideri	-27.5	-23.1	-16.2%	-8.4%	-7.8%
Dönem Vergi Gelir/Gideri	-24.1	-20.0	-17.1%	-7.4%	-6.7%
Ertelenmiş Vergi Gelir/Gideri	-3.4	-3.1	-9.9%	-1.1%	-1.0%
SÜRDÜRÜLEN FAAL. DÖNEM K/Z	163.4	157.2	-3.8%	50.1%	53.0%
DURDURULAN FAALİYETLER					
Durdurulan Faaliyetlerin Vergi Sonrası Dönem K/Z	0.0	0.9	A.D.	0.0%	0.0%
DÖNEM KÂRI/ZARARI	163.4	158.1	-3.2%	50.1%	53.4%

Kaynak: TSPAKB

A.D: Anlamı Değil

Örneğin, özet gelir tablosunda brüt kâr (gelir) 296,3 milyon TL iken, detay tablolar esas alınarak oluşturulan "Gelir Dağılımı" tablosunda bu tutar 295,6 milyon TL'dir. Diğer taraftan, konsolide finansal tablo hazırlayan aracı kurumların sermaye piyasası dışında finans sektöründe faaliyet gösteren (faktoring, sigorta şirketi gibi) iştiraklerinin faiz, ücret, prim ve komisyon gibi gelirleri/giderleri "Ana Faaliyet Konusu Dışındaki Finans Sektörü Faaliyetlerinden Brüt Kâr/Zarar" kaleminde takip edilmelidir. Ancak bazı kurumların, farklı yorumlamalar sebebiyle, gelir tablosunda bazı hizmet gelirlerini bu kalem altında takip ettiği görülmüştür. Mart 2012 itibarıyla özet gelir tablosunda 51 milyon TL olan

bu gelirler, detay tablolarda "hizmet gelirleri" ile "esas faaliyetlerden diğer gelirler" altında gösterilmiştir. Bu tutarın tamamına yakını tek bir kurumdan kaynaklanmaktadır.

GELİR DAĞILIMI

Sektörün gelirleri bir önceki yılın ilk üç ayına göre %10 düşerek 296 milyon TL'ye gerilemiştir. Bu düşüşte daha çok düşen komisyon gelirleri ve hizmet gelirlerindeki gerileme etkili olmuştur. Komisyon ge-

Gelir Dağılımı

	31/03/2011	31/03/2012		31/03/2011	31/03/2012
	Bin TL	Bin TL	Değişim	Dağılımı	Dağılımı
Komisyon Gelirleri	224,312	158,641	-29.3%	68.7%	53.7%
Hizmet Gelirleri	62,791	47,952	-23.6%	19.2%	16.2%
Alım-Satım Kâr/Zararı	818	79,957	9676.8%	0.3%	27.1%
Diğer Gelirler	38,564	9,039	-76.6%	11.8%	3.1%
Toplam	326,486	295,589	-9.5%	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

lirleri aracı kurumların en önemli gelir kaynağı olmaya devam ederken, sektörün alım-satım kârında önemli ölçüde artış yaşanmıştır. Böylece karşılaştırılan dönemler arasında komisyon gelirlerinin toplamında payı %69'dan %54'e gerilemiştir.

Komisyon Gelirleri

Komisyon gelirlerinin en önemli kalemi hisse senedi komisyon gelirleridir. Komisyon gelirleri aracı kurumların hisse senedi, vadeli işlem sözleşmeleri ve SGMK gibi menkul kıymetlerin alım-satımından elde ettikleri komisyonlardan, müşterilere ve acentelere ödenen komisyon iadelerinin düşülmesiyle hesaplanmaktadır. 2012 yılının ilk çeyreğinde komisyon gelirleri, daralan hisse senedi işlem hacmine paralel olarak yıllık bazda %29 gerilemiştir.

Mart 2012 itibarıyla elde edilen hisse senedi komisyonu yıllık bazda %34 gerileyerek 125 milyon TL olmuş ve toplam komisyon gelirleri içerisindeki payı 5 puan düşüş göstermiştir. Karşılaştırılan dönemler arasında hisse senedi işlem hacimlerinde %28 düşüş yaşanırken, komisyon gelirlerindeki düşüş daha yüksek olmuştur. Bu durum sektörün hisse senedi komisyon oranlarındaki azalışa işaret etmektedir. Nitekim, 2011 yılının ilk çeyreğinde %0,043 (yüzbinde 43) olan efektif komisyon oranının 2012 yılının ilk üç ayında %0,040'e (yüzbinde 40) düştüğü hesaplanmaktadır. Hesaplanan bu efektif komisyon oranının, yatırımcılardan tahsil edilen komisyon oranı olarak değil, aracı kurumlara kalan tutar olarak değerlendirilmesi gerekir.

Komisyon gelirlerinin diğer önemli bileşeni vadeli işlemlerden elde edilen komisyondur. Kuruluşunu izleyen ilk yıllarda işlem hacimlerindeki hızlı yükselişe paralel olarak türev araçlardan elde edilen komisyonlardaki artış, son dönemde hız kesmiştir. 2012 yılının ilk üç ayında yıllık bazda %4 gerileyen vadeli

işlem komisyon gelirleri, hisse senedi komisyon gelirlerindeki düşüşün etkisiyle toplam içindeki ağırlığını %14'ten %19'a yükseltmiştir. Karşılaştırılan dönemler arasında, vadeli işlemlerdeki efektif komisyon oranı %0,017'den (yüzbinde 17) %0,018'e (yüzbinde 18) çıkmıştır.

Sektör, ilk üç ayda sabit getirili menkul kıymet işlemlerinden 3 milyon TL, yabancı menkul kıymet işlemlerinden ise yaklaşık 73.000 TL gelir elde etmiştir.

Hizmet Gelirleri

Aracı kurumların bir diğer önemli gelir kaynağı; varlık yönetimi, kurumsal finansman ve yatırım danışmanlığı gibi faaliyetlerinden elde edilen hizmet gelirleridir. Sektörün hizmet gelirleri 2011 yılının aynı dönemine göre %24 gerileyerek 48 milyon TL olmuştur.

Sektörün kurumsal finansman gelirleri yılın ilk üç ayında yıllık bazda %18 düşerek 19 milyon TL olmuştur. Bu gelirlerin 11 milyon TL'si halka arz faaliyetlerinden elde edilen gelirleri kapsamaktadır. 2011 yılının ilk çeyreğinde 7 olan birincil halka arz sayısı 2012 yılının aynı döneminde 6'ya düşerken; 6 olan tahvil ihracı sayısı 24'e yükselmiştir. Bunun sonucu olarak, halka arz faaliyetlerinden elde edilen gelir yıllık bazda %10 artış göstermiş ve toplam içindeki payını %36'dan %39'a arttırmıştır.

Diğer taraftan, 2011 yılının ilk çeyreğinde tamamlanan 5 şirket satın alma birleşme projesine karşın 2012 yılının ilk çeyreğinde tamamlanan proje bulunmamaktadır. Ancak dönem içinde yapılan sözleşmeler doğrultusunda bazı aracı kurumlara işlem tamamlanmadan düzenli ön ödemeler yapılmıştır. Bu sayede, bu faaliyetlerinden elde edilen gelirlerde sadece %39 düşüş yaşanmıştır. Sermaye artırımları ve temettü dağıtım faaliyetlerinden elde edilen gelirler

ve diğer danışmanlık gelirleri yıllık bazda sırasıyla %29 ve %37 gerilemiştir.

Yatırım fonu yönetimi ve satış

Komisyon Gelirleri

	31/03/2011	31/03/2012		31/03/2011	31/03/2012
	Bin TL	Bin TL	Değişim	% Dağılımı	% Dağılımı
Hisse Senedi	189,376	124,987	-34.0%	84.4%	78.8%
Vadeli İşlem	32,093	30,724	-4.3%	14.3%	19.4%
SGMK	2,601	2,857	9.8%	1.2%	1.8%
Yabancı Menkul Kıymet	241	73	-69.7%	0.1%	0.0%
Toplam	224,312	158,641	-29.3%	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Hizmet Gelirleri

	31/03/2011	31/03/2012		31/03/2011	31/03/2012
	Bin TL	Bin TL	Değişim	% Dağılımı	% Dağılımı
Kurumsal Finansman Gelirleri	22,713	18,740	-17.5%	36.2%	39.1%
Varlık Yönetimi Gelirleri	19,679	9,499	-51.7%	31.3%	19.8%
Diğer Komisyon ve Gelirler	20,399	19,713	-3.4%	32.5%	41.1%
Toplam	62,791	47,952	-23.6%	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Kurumsal Finansman Gelirleri

	31/03/2011	31/03/2012		31/03/2011	31/03/2012
	Bin TL	Bin TL	Değişim	% Dağılımı	% Dağılımı
Halka Arz	9,691	10,622	9.6%	42.7%	56.7%
SAB	8,152	5,009	-38.5%	35.9%	26.7%
Ser. Art.-Tem. Dağ.	345	246	-28.7%	1.5%	1.3%
Diğer Danışmanlık	4,525	2,862	-36.7%	19.9%	15.3%
Toplam	22,713	18,740	-17.5%	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

komisyonları ile portföy yönetimi komisyonlarından oluşan varlık yönetimi gelirleri karşılaştırılan dönemler arasında %52 gerilemiştir. Aracı kurumların faaliyetlerinin incelendiği bir önceki bölümden hatırlanacağı üzere, karşılaştırılan dönemlerde yönetilen portföy büyüklüğü %19 gerilemiştir. Bu kalemdaki düşüşte iki faktör etkili olmuştur. Bir aracı kurum yatırım fonu yönetimini portföy yönetim şirketine aktarmıştır. Buna ilave olarak, Sermaye Piyasası Kurulu 2012 yıl başından itibaren geçerli olmak üzere portföy yönetim ücretlerine sınırlama getirmiştir.

Hizmet gelirlerinin bir diğer kalemi olan diğer komisyon ve gelirler başlığı altında, aracı kurumların EFT, virman, saklama ücretleri gibi işlemlerden elde ettikleri komisyonlar ile diğer danışmanlık gelirleri yer almaktadır. Bu gelirler önceki yıla göre %3 düşerek 20 milyon TL olmuştur.

işlemlerden elde edilen gelirler etkili olmuştur. 2012 yılının ilk çeyreğinde özellikle bir aracı kurumun etkisiyle türev işlemlerinden elde edilen gelirler 4 milyon TL'den 37 milyon TL'ye çıkmıştır. Diğer taraftan, kaldıraçlı işlem yapan 8 kurumun bu faaliyetinden elde ettiği kâr 25 milyon TL'yi bulmuştur. 2011 yılının ilk çeyreğinde hisse senedi, tahvil ve yatırım fonu işlemlerinden 5 milyon TL zarar eden sektör, 2012 yılının ilk çeyreğinde bu işlemlerden 16 milyon TL kâr elde etmiştir.

Bu dönemde yabancı menkul kıymet işlemlerinden elde edilen kârda %38 düşüş yaşanırken, diğer menkul kıymetlerdeki 748.000 TL'lik kârın tamamına yakını bir aracı kurumun varant işlemlerinden elde ettiği kârı ifade etmektedir.

Alım-Satım Kâr/Zararları

2011 yılının ilk üç ayında 818.000 TL olan menkul kıymet alım-satım, kaldıraçlı işlem ve türev işlem kârlarından oluşan gelirler toplamı 2012 yılının aynı döneminde 80 milyon TL'ye yükselmiştir. Bu gelir kalemindeki artışta türev işlemlerinden elde edilen kârdaki yükselişe ilave olarak yeni başlayan kaldıraçlı

Alım-Satım Kâr/Zararları

	31/03/2011	31/03/2012	
	Bin TL	Bin TL	Değişim
Türev İşlemler	4,407	37,448	749.7%
Kaldıraçlı İşlemler Kâr/Zararı	0	25,097	A.D.
Hisse Senetleri	-745	9,857	A.D.
DİBS	-2,886	3,490	A.D.
Yatırım Fonları	-1,382	2,283	A.D.
Özel SGMK	-203	545	A.D.
Yabancı Menkul Kıymet	782	489	-37.5%
Diğer Menkul Kıymetler	845	748	-11.5%
Toplam	818	79,957	9676.8%

Kaynak: TSPAKB

A.D: Anlamlı Değil

Esas Faaliyetlerden Diğer Gelirler

	31/03/2011	31/03/2012		31/03/2011	31/03/2012
	Bin TL	Bin TL	Değişim	Dağılımı	Dağılımı
Müşterilerden Alınan Faiz Gelirleri	30,654	37,372	21.9%	79.5%	A.D.
Diğer Esas Faaliyet Gelirleri	7,910	-28,333	A.D.	20.5%	A.D.
Toplam	38,564	9,039	-76.6%	100.0%	100.0%
Kaynak: TSPAKB			A.D: Anlamalı Değil		

Esas Faaliyetlerden Diğer Gelirler

Esas faaliyetlerden diğer gelirler, ağırlıklı olarak aracı kurumların müşterilerinden aldıkları faizleri yanı sıra, faaliyet verilerinin incelendiği bölümde belirtildiği üzere, karşılaştırılan dönem sonları itibarıyla aracı kurumların müşterilerine kullandırdıkları kredi bakiyesi yıllık bazda %3 azalmıştır. Ancak, yılın ilk üç ayında müşterilerden kredili işlemler için alınan faiz gelirleri %22 artarak 37 milyon TL'ye yükselmiştir.

Diğer esas faaliyet gelirleri altında, ağırlıklı olarak bir aracı kurumun arbitraj işlemlerinden elde ettiği kâr bulunmaktadır. Ancak aynı aracı kurumun 2012 yılının ilk çeyreğinde para piyasasından borçlanarak dövizde yatırım yapmak suretiyle gerçekleştirdiği arbitraj işlemlerinden zarar etmesi sonucu bu kalem kârdan zarara dönmüştür.

GİDER DAĞILIMI

2012 yılının ilk üç ayında sektörün operasyonel giderleri bir önceki yılın aynı dönemine göre %10 artarak 252 milyon TL'ye çıkmıştır. Sektörün operasyonel

giderlerinin %10'unu oluşturan satış pazarlama giderleri yıllık bazda %7 gerileyerek 25 milyon TL olmuştur. Hisse senedi, SGMK, Takasbank Para Piyasası işlem payları ile takas ve saklama giderlerini içeren işlem payları 2011 yılının ilk üç ayına göre %17 gerileyerek 17 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Toplam pazarlama giderlerinin yaklaşık üçte birini oluşturan VOB işlem payları (8 milyon TL), hisse senedi işlem paylarının (4 milyon TL) iki katıdır.

Operasyonel giderlerin %90'ını oluşturan genel yönetim giderleri 2012 yılının ilk çeyreğinde yıllık bazda %12 artış göstermiştir. Giderlerin %55'ini oluşturan personel giderleri, ücretlerin yanı sıra, çalışanlarla ilgili sigorta, servis, yemek, özel sağlık sigortası gibi yan ödeme ve giderleri de kapsamaktadır. Karşılaştırılan dönemler arasında 4.993 olan ortalama sektör çalışanı sayısı %2 artışla 5.099'a yükselmiştir. Yıllık %12'lik bir artışla 138 milyon TL'ye ulaşan personel giderlerinde, yapılan enflasyon düzeltmelerinin etkili olduğu tahmin edilmektedir. Personel giderlerinin ortalama personel sayısına bölünmesiyle elde edilen bir çalışanın aylık ortalama maliyeti 2011/03'te 8.236 TL iken 2012/03'te %10 artarak 9.046 TL'ye yükselmiştir.

Gider Dağılımı

	31/03/2011	31/03/2012		31/03/2011	31/03/2012
	Bin TL	Bin TL	Değişim	Dağılımı	Dağılımı
Pazarlama, Satış, Ar-Ge Giderleri	26,486	24,759	-6.5%	11.5%	9.8%
İşlem Payları	19,820	16,531	-16.6%	8.6%	6.6%
Diğer Pazarlama, Satış, Ar-Ge Giderleri	6,666	8,228	23.4%	2.9%	3.3%
Genel Yönetim Giderleri	202,916	227,051	11.9%	88.5%	90.2%
Personel Giderleri	123,374	138,376	12.2%	53.8%	55.0%
Vergi, Resim ve Harç Giderleri	10,819	12,246	13.2%	4.7%	4.9%
Komisyon ve Diğer Hizmet Giderleri	7,274	7,268	-0.1%	3.2%	2.9%
Amortisman Giderleri	5,556	6,093	9.7%	2.4%	2.4%
Üyelik Aidat, Gider ve Katkı Payları	2,312	2,624	13.5%	1.0%	1.0%
İtfa Payları	633	708	11.8%	0.3%	0.3%
Diğer Genel Yönetim Giderleri	52,948	59,736	12.8%	23.1%	23.7%
Toplam	229,401	251,810	9.8%	100.0%	100.0%
Kaynak: TSPAKB					

Kira, elektrik, su, telefon, bilgi işlem alt-yapısı gibi giderleri kapsayan ve toplam operasyonel giderlerin dörtte birini oluşturan diğer genel yönetim giderleri ise yıllık bazda %13 artışla 60 milyon TL'ye ulaşmıştır.

KÂRLILIK

Karşılaştırılan dönemler arasında düşen işlem hacimleri ile birlikte, aracı kurumların en önemli gelir kaynağını oluşturan komisyon gelirleri %29 azalarak 157 milyon TL'ye inmiştir. Hisse senedi işlem hacimleri 2011 yılının son çeyreğinde gerilemeye başlamış ve bu durum 2012 yılının ilk çeyreğinde de devam etmiştir. Bu duruma paralel olarak hisse senedi komisyon gelirleri düşmüştür.

Aynı dönemde hizmet gelirleri de düşmüştür. Yatırım fonu yönetim komisyonu ücretlerine SPK tarafından getirilen sınırlamanın etkisiyle aracı kurumların portföy yönetimi ve yatırım fonlarından elde ettiği komisyonları ifade eden varlık yönetimi gelirleri yıllık bazda yarı yarıya azalmıştır.

Diğer taraftan 2011 yılının ilk üç ayında aracı kurumların alım-satım kârları 818.000 TL iken, bu rakam 2012 yılının ilk çeyreğinde 80 milyon TL'ye yükselmiştir.

Ek olarak, müşterilerden alınan faiz gelirleri yıllık bazda %22 artarak 37 milyon TL'ye ulaşmıştır. Bu gelişmelerin sonunda aracı kurumların 2012 yılının ilk üç ayında kaydettiği toplam gelirler %9'luk düşüşle 296 milyon TL olmuştur.

Sektör giderleri incelendiğinde, toplam giderlerin geçen yılın aynı dönemine göre %10 artarak 252 milyon TL'ye yükseldiği görülmektedir. Bu artıştaki en önemli etken toplam giderlerin %55'ini oluşturan personel giderlerindeki %12'lik artıştır. Neticede, 2012 yılının ilk üç ayında sektör gelirlerinde daralma yaşanırken giderler artı-

Aracı Kurumların Kâr Dağılımı

	31/03/2011	31/03/2012	Değişim
Kâr Eden Kurum Sayısı	66	49	-25.8%
Zarar Eden Kurum Sayısı	28	45	60.7%
Toplam Kurum Sayısı	94	94	0.0%
Kâr Toplamı (Mn. TL)	168	173	2.9%
Zarar Toplamı (Mn. TL)	-5	-15	212.9%
Net Dönem Kârı	163	158	-3.2%

Kaynak: TSPAKB

şını sürdürmüştür. Sektörün faaliyet kârı yıllık bazda %42'lik düşüşle 61 milyon TL olmuştur.

Bu dönemde aracı kurumların iştiraklerinden elde ettikleri temettüyü yansıtan iştirak kârlarından paylar, 11 milyon TL'ye yükselmiştir. Diğer taraftan bir aracı kurumun gerçekleştirdiği swap işlemlerinin etkisiyle, net esas faaliyet dışı finansal gelirlerde yıllık bazda 21 milyon TL tutarında yükseliş yaşanmıştır.

Sonuç olarak sektörün vergi öncesi dönem kârı 2011 yılının ilk çeyreğine göre %6 gerileyerek, 180 milyon TL olmuştur. Vergi giderleri düşüldüğünde net dönem kârının bir önceki yıla kıyasla %3 daraldığı ve 158 milyon TL olarak gerçekleştiği görülmektedir.

Karşılaştırılan dönemler arasında zarar eden kurum sayısının 28'den 45'e çıkması dikkat çekmektedir. Buna ek olarak kâr eden kurumların toplam kârı yıllık bazda %3 artarken, zarar eden kurumların toplam zararı 2011/03'e göre üç katına çıkmıştır.

Mart 2011 itibariyle %16 olan sektörün özsermaye kârlılık oranı, artan özsermaye değeri ve düşen kârlılık sonucu, Mart 2012 itibariyle %16'dan %15'e gerilemiştir. Benzer şekilde, sektörün hisse başına kazancı karşılaştırılan dönemler arasında 0.30 TL'den 0.27 TL'ye düşmüştür.

Özsermaye Kârlılık Oranı ve Hisse Başına Kazanç

	31/03/2011	31/03/2012	Değişim
Son 12 Ay Net Dönem Kârı (Mn. TL)	385.4	408.4	6.0%
Ortalama Özsermaye (Mn. TL)	2,370.7	2,711.0	14.4%
Özsermaye Kârlılık Oranı	16.3%	15.1%	-7.3%
Ödenmiş Sermaye (Mn. TL)	1,289.3	1,485.5	15.2%
Hisse Başına Kazanç (TL)	0.30	0.27	-8.0%

Kaynak: TSPAKB

Yurtiçi Yerleşiklerin Yatırım Tercihleri				
Milyon TL	2009	2010	2011	%Δ
TL Mevduat	305.201	380.517	417.299	9,7%
DTH	139.334	144.790	180.689	24,8%
Katılım Bankalarında Toplanan Fonlar	26.625	33.695	39.672	17,7%
DİBS	64.761	61.199	67.537	10,4%
Eurobond	5.237	5.302	6.437	21,4%
Yatırım Fonları	29.606	30.980	26.605	-14,1%
Repo	1.383	1.501	1.355	-9,7%
Emeklilik Yatırım Fonları	9.105	12.018	14.309	19,1%
Hisse Senedi	39.756	56.048	53.072	-5,3%
Toplam	621.008	726.050	806.975	11,1%

Yurtdışı Yerleşiklerin Yatırım Tercihleri				
Milyon TL	2009	2010	2011	%Δ
Hisse Senedi	81.405	109.679	86.096	-21,5%
DİBS	30.308	49.172	67.530	37,3%
Eurobond	1.209	1.715	767	-55,3%
Mevduat	11.402	13.353	24.969	87,0%
Toplam	124.324	173.919	179.362	3,1%

Halka Açık Şirketlerin Piyasa Değeri				
Milyon TL	2010	2011	2012/06	%Δ
Toplam Piyasa Değeri	472.553	381.265	461.746	21,1%
Saklamadaki Hisse Senetleri	165.727	139.970	168.843	20,6%
Fiili Dolaşımdaki Payların Piyasa Değeri	119.310	96.810	122.413	26,4%
Ortalama Halka Açıklık Oranı	25,2%	25,3%	26,5%	A.D.

Menkul Kıymet Sayısı				
	2010	2011	2012/06	%Δ
Şirket*	263	263	266	1,1%
Diğer Şirket**	44	74	90	21,6%
Borsa Yatırım Fonu + Menkul Kıymet Yat. Ort.	43	38	40	5,3%
Varant	22	175	192	9,7%

*Ulusal Pazar, GYO ve Girişim Sermayesi

**İkinci Ulusal Pazar, Gözaltı Pazarı ve GİP

İMKB İşlem Hacimleri*				
Milyar TL	2010	2011	2012/05	%Δ
Hisse Senedi Piyasası	1.271	1.390	542	A.D.
Gelişen İşletmeler Piyasası (GİP)	-	1	1	A.D.
Tahvil-Bono Kesin Alım-Satım Pazarı	1.368	1.699	626	A.D.
Aracı Kurum	141	127	37	A.D.
Banka	1.227	1.572	589	A.D.
TCMB+Takasbank	0	0	0	A.D.
Repo-Ters Repo Pazarı	6.413	7.698	6.035	A.D.
Aracı Kurum	1.065	1.129	599	A.D.
Banka	5.125	6.513	5.433	A.D.
TCMB+Takasbank	223	57	2	A.D.

*:Alım-Satım Toplamıdır.

VOB Verileri*				
Milyar TL	2010	2011	2012/06	%Δ
İşlem Hacmi	863	880	422	A.D.
Aracı Kurum	749	747	371	A.D.
Vadeli İşlemler Aracılık Şirketi	1	3	1	A.D.
Banka	114	129	50	A.D.
İşlem Gören Kontrat Sayısı (Milyon Adet)	64	74	36	A.D.
Açık Pozisyon (Adet)	181.738	266.101	258.212	-3,0%

*:Alım-Satım Toplamıdır.

Birincil Halka Arzlar				
Milyon TL	2010	2011	2012/06	%Δ
Şirket Sayısı (GİP dahil)	16	24	16	A.D.
Şirket Halka Arz Tutarı	1.441	1.008	298	A.D.
Yatırım Ortaklığı Sayısı (GYO ve Girişim Ser. dahil)	6	3	1	A.D.
Yatırım Ortaklığı Halka Arz Tutarı	1.669	322	98	A.D.
Borsa Yatırım Fonu Sayısı	3	0	4	A.D.
Borsa Yatırım Fonu Halka Arz Tutarı	16	0	29	A.D.
Toplam Halka Arz Tutarı	3.126	1.329	425	A.D.

Halka Açık Şirket Kârlılığı				
Milyon TL	2009	2010	2011	%Δ
Kâr Eden Şirket Sayısı	221	247	244	-1,2%
Zarar Eden Şirket Sayısı	94	91	119	30,8%
Kâr Edenlerin Toplam Kârı	31.184	38.243	38.945	1,8%
Zarar Edenlerin Toplam Zararı	-1.666	-1.134	-5.092	348,9%
Toplam Kâr/Zarar	29.518	37.109	33.853	-8,8%

Kurumsal Yatırımcı Portföy Büyüklüğü Milyon TL	2010	2011	2012/06	%Δ
A Tipi Yatırım Fonları	1.469	1.407	1.441	2,5%
B Tipi Yatırım Fonları	29.171	25.388	25.577	0,7%
Emeklilik Yatırım Fonları	12.008	14.308	17.145	19,8%
Borsa Yatırım Fonları	257	287	346	20,5%
Yatırım Ortaklıkları	563	510	586	14,9%
Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları	10.779	10.830	12.429	14,8%
Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklıkları	187	724	703	-3,0%
Toplam	54.434	53.455	58.228	8,9%
Kurumsal Yatırımcı/GSYH	4,9%	4,4%	4,5%	A.D.

Yatırımcı Sayısı	2010	2011	2012/06	%Δ
Hisse Senedi Yatırımcı Sayısı	1.043.135	1.097.786	1.093.793	-0,4%
Yatırım Fonu Yatırımcı Sayısı	2.980.212	2.961.206	2.908.091	-1,8%
Özel Sektör Borçlanma Aracı Yatırımcı Sayısı	4.903	118.629	223.044	88,0%
Varant Yatırımcı Sayısı	1.432	2.457	1.666	-32,2%
Varlığa Dayalı Menkul Kıymet Yatırımcı Sayısı	-	34	57	67,6%

Yabancı Yatırımcı İşlemleri Milyon \$	2010	2011	2012/05	%Δ
Hisse Senedi Saklama Bakiyesi	71.332	46.005	51.161	11,2%
Saklamadaki Payı	66%	62%	62%	-0,6%
Hisse Senedi İşlem Hacmi	133.155	132.113	53.107	A.D.
İşlem Hacmi Payı	16%	16%	17%	A.D.
Net Hisse Senedi Yatırımı	2.105	-2.011	1.888	A.D.

TSPAKB Üyeleri	2010	2011	2012/06	%Δ
Aracı Kurum Sayısı	103	101	101	0,0%
Vadeli İşlemler Aracılık Şirketi Sayısı	1	1	1	0,0%
Banka Sayısı	41	40	40	0,0%
Toplam	145	142	142	0,0%

Aracı Kurumlarla İlgili Veriler Milyon TL	2010	2011	2012/03	%Δ
Dönen Varlıklar	6.708	7.306	8.110	11,0%
Duran Varlıklar	766	743	793	6,7%
Aktif Toplam	7.474	8.049	8.903	10,6%
Kısa Vadeli Yükümlülükler	5.006	5.227	6.018	15,1%
Uzun Vadeli Yükümlülükler	43	53	71	34,0%
Özkaynaklar	2.425	2.769	2.814	1,6%
Toplam Özsermaye ve Yükümlülükler	7.474	8.049	8.903	10,6%
Net Komisyon Gelirleri	716	702	159	A.D.
Faaliyet Kârı/Zararı	262	304	61	A.D.
Net Kâr	367	414	158	A.D.
Personel Sayısı	4.948	5.100	5.098	0,0%
Şubeler	161	159	155	-2,5%
İrtibat Bürosu	46	61	65	6,6%
Acente Şubeleri	6.347	6.466	6.518	0,8%

İMKB-100 Endeksi ve Hisse Senedi Piyasası	2010	2011	2012/06	%Δ
İMKB-100	66.004	51.267	62.543	22,0%
İMKB-100 (En Yüksek)	71.543	70.702	63.285	-10,5%
İMKB-100 (En Düşük)	48.739	49.622	49.837	0,4%
Günlük Ortalama İşlem Hacmi (Milyon TL)	2.543	2.747	2.489	-9,4%

Yurtdışı Borsa Endeksleri	2010	2011	2012/06	%Δ
ABD Nasdaq 100	2.218	2.278	2.615	14,8%
ABD S&P 500	1.258	1.258	1.362	8,3%
Almanya DAX	6.914	5.898	6.416	8,8%
Brezilya Bovespa	69.305	56.754	54.355	-4,2%
Çin Shanghai Bileşik	2.808	2.199	2.225	1,2%
Fransa CAC 40	3.867	3.160	3.197	1,2%
Güney Afrika FTSE/JSE	32.119	31.986	33.708	5,4%
Hindistan BSE Sens	20.509	15.455	17.430	12,8%
Hong Kong Hang Seng	23.035	18.434	19.441	5,5%
İngiltere FTSE 100	5.900	5.572	5.571	0,0%
Japonya Nikkei 225	10.229	8.455	9.007	6,5%
Meksika IPC	38.551	37.078	40.200	8,4%
Rusya RTS	1.770	1.382	1.351	-2,3%

A.D.: Anlamı değil

Haftalık olarak güncellenen Sermaye Piyasası Özet Verileri Tablosuna www.tspakb.org.tr adresindeki internet sitemizden ulaşabilirsiniz.

Kaynak: Financial Times, Garanti Yatırım, İMKB, Kalkınma Bakanlığı, MKK, Rasyonet, SPK, TCMB, TSPAKB, TÜİK, VOB

ABN AMRO BANK N.V. MERKEZİ AMSTERDAM İSTANBUL ŞUBESİ- ACAR YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- ADA MENKUL DEĞERLER A.Ş.- ADABANK A.Ş.- AK YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.-AKBANK T.A.Ş.- AKTİF YATIRIM BANKASI A.Ş.- ALAN MENKUL DEĞERLER A.Ş.- ALFA MENKUL DEĞERLER A.Ş.- ALKHAİR CAPITAL MENKUL DEĞERLER A.Ş.- ALTAY YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- ALTERNATİF YATIRIM A.Ş.- ALTERNATİFBANK A.Ş.- ANADOLU YATIRIM MENKUL KIYMETLER A.Ş.- ANADOLUBANK A.Ş.- ARAP TÜRK BANKASI A.Ş.- ARTI MENKUL KIYMETLER A.Ş.- ATA YATIRIM MENKUL KIYMETLER A.Ş.- ATAONLINE MENKUL KIYMETLER A.Ş.- AYBorsa MENKUL DEĞERLER TİCARETİ A.Ş.- BAHAR MENKUL DEĞERLER TİCARET A.Ş.- BANKPOZİTİF KREDİ VE KALKINMA BANKASI A.Ş.- BAŞKENT MENKUL DEĞERLER A.Ş.- BGC PARTNERS MENKUL DEĞERLER A.Ş.- BİRLEŞİK FON BANKASI A.Ş.- BİZİM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- CAMİŞ MENKUL DEĞERLER A.Ş.- CENSA MENKUL DEĞERLER A.Ş.- CEROS MENKUL DEĞERLER A.Ş.- CITIBANK A.Ş.- CİTİ MENKUL DEĞERLER A.Ş.- CREDIT AGRICOLE CHEUVREUX MENKUL DEĞERLER A.Ş.- CREDIT AGRICOLE YATIRIM BANKASI TÜRK A.Ş.- CREDİT SUİSSE İSTANBUL MENKUL DEĞERLER A.Ş.- DEĞER MENKUL DEĞERLER A.Ş.- DEHA MENKUL KIYMETLER A.Ş.- DELTA MENKUL DEĞERLER A.Ş.- DENİZ YATIRIM MENKUL KIYMETLER A.Ş.- DENİZBANK A.Ş.- DESTEK MENKUL DEĞERLER A.Ş.- DEUTSCHE BANK A.Ş.- DEUTSCHE SECURITIES MENKUL DEĞERLER A.Ş.- DİLER YATIRIM BANKASI A.Ş.- DÜNYA MENKUL DEĞERLER A.Ş.- ECZACIBAŞI MENKUL DEĞERLER A.Ş.- EFG İSTANBUL EQUITIES MENKUL DEĞERLER A.Ş.- EGEMEN MENKUL KIYMETLER A.Ş.- EKİNCİLER YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- EKSPRES YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- ENDEKS TÜREV YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- ENTEZ MENKUL DEĞERLER TİCARETİ A.Ş.- ERSTE SECURITIES İSTANBUL MENKUL DEĞERLER A.Ş.- ETİ YATIRIM A.Ş.- EURO YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- EUROBANK TEKFEN A.Ş.- EVGİN MENKUL DEĞERLER TİCARET A.Ş.- FİBABANKA A.Ş.- FİNANS YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- FED MENKUL DEĞERLER A.Ş.- FİNANSBANK A.Ş.- GALATA YATIRIM A.Ş.- GARANTİ YATIRIM MENKUL KIYMETLER A.Ş.- GEDİK YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- GFC GENERAL FİNANS MENKUL DEĞERLER A.Ş.- GLOBAL MENKUL DEĞERLER A.Ş.- GSD YATIRIM BANKASI A.Ş.- GÜNEY MENKUL DEĞERLER TİCARETİ A.Ş.- GÜVEN MENKUL DEĞERLER A.Ş.- HAK MENKUL KIYMETLER A.Ş.- HALK YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- HSBC BANK A.Ş.- HSBC YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- ING BANK A.Ş.- ING MENKUL DEĞERLER A.Ş.- İNFO YATIRIM A.Ş.- İNTEGRAL MENKUL DEĞERLER A.Ş.- İŞ YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- J.P. MORGAN CHASE BANK N.A. MERKEZİ COLUMBUS OHIO İSTANBUL TÜRKİYE ŞUBESİ- J.P. MORGAN MENKUL DEĞERLER A.Ş.- K MENKUL KIYMETLER A.Ş.- KAPİTAL MENKUL DEĞERLER A.Ş.- KARE YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- MARBAŞ MENKUL DEĞERLER A.Ş.- MED MENKUL DEĞERLER A.Ş.- MEKSA YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- MERRILL LYNCH MENKUL DEĞERLER A.Ş.- MERRILL LYNCH YATIRIM BANKASI A.Ş.- METRO YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- MORGAN STANLEY MENKUL DEĞERLER A.Ş.- NOOR CAPITAL MARKET MENKUL DEĞERLER A.Ş.- NUROL YATIRIM BANKASI A.Ş.- OPTİMAL MENKUL DEĞERLER A.Ş.-ORİON INVESTMENT MENKUL DEĞERLER A.Ş.- OYAK YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- ÖNER MENKUL KIYMETLER A.Ş.- PAY MENKUL DEĞERLER A.Ş.- PİRAMİT MENKUL KIYMETLER A.Ş.- POLEN MENKUL DEĞERLER A.Ş.- PRİM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- RAYMOND JAMES YATIRIM MENKUL KIYMETLER A.Ş.- RENAISSANCE CAPITAL MENKUL DEĞERLER A.Ş.- SANKO MENKUL DEĞERLER A.Ş.- SARDİS MENKUL DEĞERLER A.Ş.- SAYILGAN MENKUL DEĞERLER A.Ş.- SOCIETE GENERALE (SA)- SOYMEN MENKUL KIYMETLER A.Ş.- STANDARD ÜNLÜ MENKUL DEĞERLER A.Ş.- STRATEJİ MENKUL DEĞERLER A.Ş.- ŞEKER YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- ŞEKERBANK T.A.Ş.- T.C. ZİRAAT BANKASI A.Ş.- TACİRLER YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- TAİB YATIRIM BANKASI A.Ş.- TAİB YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- TAKSİM YATIRIM A.Ş.- TEP YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- TERSİTİ BANKASI A.Ş.- TERSTİL MENKUL DEĞERLER A.Ş.- TERA MENKUL DEĞERLER A.Ş.- TİCARET MENKUL DEĞERLER A.Ş.- TOROS MENKUL KIYMETLER A.Ş.- TÜRKLİND BANK A.Ş.- TÜRK EKİMLERİ MENKUL DEĞERLER A.Ş.- TÜRKİYE GARANTİ BANKASI A.Ş.- TÜRKİYE HALK BANKASI A.Ş.- TÜRKİYE İHRACAT BANKASI A.Ş.- TÜRK EXİMBANK)- TÜRKİYE İŞ BANKASI A.Ş.- TÜRKİYE KALKINMA BANKASI A.Ş.- TÜRKAİ KALKINMA BANKASI A.Ş.- TÜRKİYE VAKIFLAR BANKASI T.A.O.- UBS MENKUL DEĞERLER A.Ş.- ULUKARTAL VADELİ İŞLEMLER ARACILIK A.Ş.- ULUS MENKUL DEĞERLER A.Ş.- UNİ MENKUL DEĞERLER A.Ş.- VAKIF YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- WESTLB AG MERKEZİ DÜSSELDORF İSTANBUL MERKEZ ŞUBESİ- X TRADE BROKERS MENKUL DEĞERLER A.Ş.- YAPI KREDİ YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- YAPI VE KREDİ BANKASI A.Ş.- YATIRIM FİNANSMAN MENKUL DEĞERLER A.Ş.- YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.

TÜRKİYE SERMAYE PİYASASI ARACI KURULUŞLARI BİRLİĞİ

Büyükdere Caddesi No:173

1. Levent Plaza A Blok Kat:4

1. Levent 34394 İstanbul

Telefon: 212-280 85 67

Faks: 212-280 85 89

www.tspakb.org.tr

info@tspakb.org.tr

9 77 13048 15543 9